

Nas tednik Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV. / ŠTEVILKA 42

CELOVEC, DNE 17. OKTOBRA 1963

CENA 2.— SILINGA

Pismo celovškemu škofu

Prevzvišeni gospod škof!

Slovenska kulturna akcija, ena najpomembnejših slovenskih kulturnih ustanov v zamejstvu, ki združuje umetnike in znanstvenike z vseh celin z namenom, da v krščanskem smislu ustvarjajo in posredujejo vrednote duha, se z globoko užaloščenostjo obrača na Vas, Prevzvišeni, s svojo prošnjo v zadevi, ki spada sicer v Vašo pristojnost, ki pa vendarle zadeva tudi naše čutenje.

Brali smo o težavah, ki jih imajo v Vaši škofiji slovenski starši pri uveljavljanju svoje narodne pravice, da otrokom dajo pouk verouka v svojem jeziku; izvedeli smo o dogodkih v Dobri vasi, ob katerih je celo svetna oblast kazala več razumevanja za pravične težnje slovenskih ljudi kot Vaš ordinariat. Vemo, da so vse številne intervencije na ordinariatu ostale brez uspeha, kar vse nas nujno vodi v prepričanje, da so gotovo mimo Vaše volje prišle do veljave moči, ki načrtno izvajajo raznarodovalni pritisk na slovensko manjšino na Koroškem v Vaši škofiji.

Naša ustanova si šteje v dolžnost, da Vas, Prevzvišeni, z vso spoštljivostjo opozori na nepravilnost takega ravnanja in na njegove škodljive posledice za uspeh Vaše vzvišene službe med Slovenci. K temu nas je posebej pobudila zadnja okrožnica pokojnega velikega papeža miru in ljubezni med narodi, Janeza XXIII., ki jasno določa, da „vse, kar ovira življenjsko silo in razvoj narodnih manjšin, hudo krši pravičnost“, ter: „Nasprotno pa pravičnost zahteva, da se javna oblast učinkovito zavzame za rast človeških vrednot pri teh manjšinah, posebno njihovega jezika, kulture, tradicije in gospodarskih sredstev in pobud.“ — Če torej to velja za civilno oblast, gotovo velja še bolj za cerkveno vodstvo, ki mu brez pridržka vedno priznavamo značaj javne oblasti. Po svojem božjem Ustanovitelj ima Cerkev poslanstvo, učiti vse narode. Velika škoda bi bila, če bi metode njenega dela na Koroškem bile v oviro slovenskim vernikom na poti k Njemu, ki je Pot, Resnica in Življenje. Narod, ki živi na Koroškem že pol-druugo tisočletje in ki je tam ustoličeval svoje svobodne kneze, mora zdaj prositi mišlosti, da se mu dovoli poučevati otroke v svojem jeziku, ko bi se vendar Cerkev moralas sklanjati k njemu in na njemu primeren način reševati duše, da jih ne zajame brezboštvo, ki grozi od sonarodnjakov z druge strani meje. Zato z zaskrbljenostjo gledamo na dogodke na Koroškem in se bojimo, da naši rojaki tam zaradi neprimernih metod ne bi več gledali na Cerkev kot na „Mater in Učiteljico“ vseh narodov.

Kot kulturni delavci, ki so nam duhovne vrednote več kot materialne dobrine, smo šli v brezdomstvo prav iz ljubezni do religioznega oblikovanja naše narodne duševnosti in iz tega namena gojimo kulturne vrednote v duhu naše krščanske tradicije. Zato se obračamo na Vas, Prevzvišeni, z upanjem, da boste prisluhnili zaskrbljenosti slovenskih duš, ki niso med pokorščino in odporom, pa bi rade našle v Vas ljubečega očeta, ki bi jih razumel in z ljubeznijo sprejemal v naročje Cerkve, katera je bila vedno najmočnejša opora slovenskemu narodu v njegovem boju za obstanek, pa tudi navdih njegovemu ustvarjalnemu geniju.

Sprejmite, Prevzvišeni, izraze našega globokega spoštovanja.

(„Glas“ L. X. / 8, Buenos Aires)

Strašna katastrofa v Italiji

Neizmerne množine vode so bruhnile iz umetnega jezua Vaiont preko jezua v dolino reke Piave. — Več krajev, med njimi zlasti mesteca Longarone, popolnoma uničenih. Število smrtnih žrtev med 2500 do 3000. — Vzrok te naravne katastrofe: plaz z bližnje gore Monte Toc. — Nesreča se je zgodila ob 11. uri ponoči, ko je bila večina prebivalstva že v postelji.

V noči od srede, 9. okt., na četrtek je ob 22,45 zadela ozko dolino ob zgornjem delu reke Piave strašna naravna katastrofa, kakršne ne pomnijo v Italiji. Dobrih 20 km severno nad mestom Belluno je umetno jezero Vaiont, dolgo 7 km in široko 400 m. Zapira ga velikanski betonski jez, visok 265 m, najvišji te vrste na svetu. S tem je zom so zajezili rečico Vaiont, ki se izteka v Piavo nasproti mestecu Longarone. V tem umetnem jezeru je približno 150 milijonov kub. metrov vode. Jez je bil zgrajen l. 1960, vendar še ni popolnoma gotov. Dobrih 200 m nad jezero je gora Toc, visoka 1921 metrov.

V sredo zvečer je pridrvel ogromen plaz zemlje in skalovja s te gore, kakih 250.000 ton, in se zrušil v jezero Vaiont. To je povzročilo, da se je voda v jezeru nenadoma dvignila in bruhnila z vso silo preko jezua skozi le 60 m široko sotesko v dolino preko Piave na nasprotno stran hribovja. Pri tem je uničila vse, kar ji je bilo napoti in tako najprej mesto Longarone s 4500 prebivalci. Nato so se vodni valovi odbili od nasproti ležečega hribovja in drveli z nezmanjšano silovitostjo po dolini Piave v smeri proti mestu Belluno.

Silovitost prvega vala je bila tolikšna, da je zajel kraja Casso in Erto, ki ležita više od jezua. Voda je popolnoma poplavlila in porušila hiše v nižjih predelih. Ob Piavi je nato uničila naselja Pirago, Faè, Malcolm,

Villanova, Rivalta, Codissago in Castella-vazzo.

Večina ljudi je bila v teh krajih ob času katastrofe že v posteljah. Ko jih je prebudilo nenadno bobnenje, so planili na prosto, toda le malokdo se je rešil. Najhuje je bilo prizadeto više ležeče mesteco Longarone, kjer je večina prebivalstva izgubila življenje pod ruševinami hiš ali pa je utonila. V obupu so ljudje vpili: „Vesoljni potop je tu, bežimo, rešimo se!“ Seveda pa je bila vsaka rešitev zaman, kajti vsepovsod so bile same ruševine, ogromna množina blata, peska in vode. Najhuje pa je bilo, ker je bila že popolnoma temna noč — vsa električna razsvetljava je bila v hipu uničena —, tako da niti od maloštevilnih preživelih ni nihče vedel ne kod ne kam.

Moč valov je bila tako silna, da je nesrečnim ljudem strgala celo obleko s telesa. Omenjeni kraji so skoraj popolnoma uničeni — ostala so le više ležeče stavbe in one, ki so bile posebno močno zidane. Kjer so stala ta naselja, vidimo danes le še velikanske množine blata, peska in drugih naplavin. Ravno tako so uničene vse ceste in železnice. Reka Piave je nosila s seboj na desetine in desetine mrtvecev, ki so jih lovili in odvažali na pokopališča, kjer so jih skušali indentificirati, kar pa je bilo zelo težavno, ker so bila trupla grozno iznakažena. V mnogih primerih so zgubili življenje cele družine, večina mrličev pa je ostala pod ruševinami in pod blatom na obeh bregovih reke.

Tragično dejstvo je tudi to, da je del prebivalstva tega področja, zlasti moški srednjih let, sezonsko zaposlen izven domovine, tako da so izgubili življenje le starci, žene in otroci.

Dosedanja poročila govori o strahotnem številu najmanj 2.200 mrtvih. Ves ta uničeni predel priča o najstrašnejši temeljitosti uničevalnega vodnega elementa, tako da človek ne more verjeti svojim očem, da so na teh opustošenih tleh, podobnih dnu zelo široke reke, še pred nekaj dnevi stala cela naselja, v katerih je ob oni strašni uri mirno in brezskrbno spalo na tisoče človeških bitij, dojenčkov, otrok, žen in starčkov.

Kot je konec preteklega julija ob strašni potresni katastrofi v mestu Skopju pretresla ta vest tako rekoč ves svet, tako sedaj ob tej še večji naravni katastrofi sočustvuje

jo po vseh delih sveta in skušajo pomagati zelo prizadetemu prebivalstvu. Na kraj nesreče je prispelo več italijanskih ministrov in preteklo nedeljo celo državni predsednik Segni, da ugotovijo obseg katastrofe in nudijo čimprejšnjo pomoč. Veliko pomožno akcijo so organizirale tudi ameriške vojaške sile, nameščene v Italiji, kakor tudi več radijskih družb, med njimi zlasti švicarska, francoska, avstrijska, luksemburška in nemška.

Kot se je naknadno ugotovilo, sta ta ogromni zemeljski plaz z gore Toc verjetno povzročila dva manjša potresna sunka, ki so ju registrirali potresomeri tisti dan ob 22,41 in 22,48 v Trstu in v Rimu.

Avstrijska pomoč Skopju

Generalna skupščina Združenih narodov je pričela pretekli petek z razpravo o predlogu pomoči za obnovo zaradi potresa razrušenega mesta Skopje, ki je bil tudi po avstrijski strani predložen Združenim narodom.

Avstrijski delegat, veleposlanik Matsch je poudaril v svojem govoru pred Združenimi narodi spontano pomoč avstrijskih organizacij in posameznih oseb žrtvam Skopja ter dejal, da bi se mogel smatrati sprejem resolucije o pomoči prebivalstvu Skopja kot simbol medsebojne pomoči ter mednarodne solidarnosti.

Avstrijsko pomoč žrtvam Skopja je podčrtal v razgovoru tudi jugoslovanski veleposlanik Ivo Sarajčić, ko se je poslovil pred kratkim v Celovcu od ravnatelja dr. Tischlerja ter predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentina Inzka. Veleposlanik Sarajčić bo nastopil novo službeno mesto v jugoslovanskem zunanjem ministertvu v Beogradu.

Koncil nadaljuje z delom

Posvetovanja na 21. vesoljnem cerkvenem zboru se nadaljujejo z vso temeljitostjo. V debati o Cerkvi so bile izražene naslednje misli: poudariti je treba skrb Cerkev do revnih; Cerkev ni država v državi in ni bila ustanovljena zato, da gospoduje, temveč, da služi; njeno važno poslanstvo je, da razsvetljuje vse ljudi in ne samo nekatere; Cerkev naj nadaljuje Kristusovo odrešilno delo; bolj je treba poudariti, da zbor škofov skupno s papežem vlada in vodi sv. Cerkev.

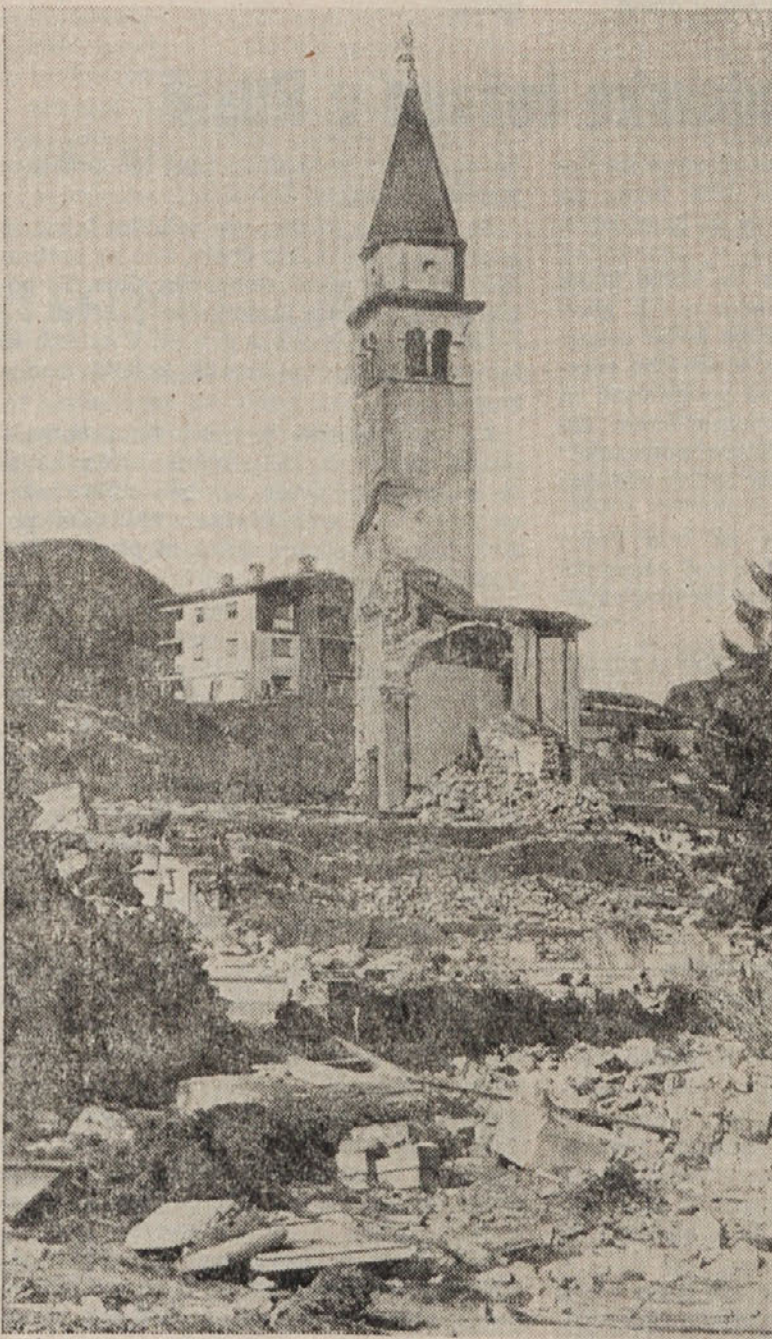
Nadalje so razpravljali o sv. krstu, o važnosti vloge Matere božje pri odrešenju človeštva in o presv. Evharistiji; posebno poudarjajo naj bi bilo posvečeno delavskim množicam, katerim naj katoliška Cerkev posveti vso materinsko skrb, nadalje o resnični vesoljnosti Cerkve, ki je ne moti različnost ver, narodov in kultur.

Glede odnosa do ločenih Cerkev so ugotovili, da ga bo treba znova pregledati in preurediti, kajti dejansko tudi one z označanjem Kristusa ter delitvijo zakramentov mnogim nudijo pot do odrešenja. Prva povezava med kat. Cerkvijo in nekatoliškimi kristjani je sv. krst, ostale vezi pa so vera v presv. Trojico, spoštovanje do sv. pisma in cerkvenih očetov.

Tretji teden zasedanja so na koncilu obravnavali načrt o liturgiji — posebno o sv. maši, ki pa pri glasovanju ni dosegel potrebne dvetretjinske večine, ker bo treba za dokončno redakcijo besedila načrta upoštevati še izpreminjevalna dopolnila.

SPOPAD MED ALŽIROM IN MAROKOM

Od tega ponedeljka naprej se je že itak napeti položaj med Marokom in Alžirskom še poslabšal. Na skupni saharški meji je prišlo med enimi in drugimi vojaškimi enotami do resnejših spopadov. Alžirski predsednik Ben Bella je predvčerajšnjim odredil delno mobilizacijo vojaštva.

Samo še cerkveni zvonik v kraju Pirago kipi iz opustošenih tal, polnih ruševin in blata, proti nebu.

Politični teden

Po svetu . . .

S POLITIČNE POZORNICE ODHAJAJO

Za povojno mednarodno politično življenje v demokratičnih državah Zapada je značilno, da so bili na čelu držav ves čas moške visoke starosti. Pa naj je to v Angliji (Churchill, Eden in Macmillan) ali v Ameriki (Roosevelt in Truman), v Franciji (De Gaulle), v Avstriji (Raab) ali Italiji (De Gasperi); a najstarejši med njimi je bil Adenauer v Nemčiji. Zdi se, da je človeštvo dovolj živo občutilo v času evropskih nacističnih diktatur, kam ga lahko zapelje zaletelost nadutih mladih samozancev kot je bil Hitler, ki so se povzpeli na oblast predvsem s pomočjo nerazsodne in politično nezrele mladine.

ADENAUER SE JE POSLOVIL

Toda čas je zahteval, da se je že večina teh politikov zmerne demokracije zaradi postaranja morala umakniti. Med zadnjimi se je v teh dneh umaknil s politične pozornice nemški voditelj krščanske demokracije dr. Adenauer. Skozi štirinajst težkih let je vodil politiko Zpadne Nemčije, ki je hudo obremenjena in skoraj v razvaline porušena izšla iz druge svetovne vojne. Kot odločen demokrat in neuklonljiv nasprotnik nacizma je vodil boj na dvojni fronti: proti nacizmu v okviru države in proti komunizmu, ki meji vzdolž države, oz. je Nemčijo razdelil na dve področji. Kot zanesljiv demokrat je užival neomajno zaupanje ZDA, ki so državi pomagale zopet na noge. Adenauer svojih zaveznikov nikdar ni razočaral, zato je veljal kot porok nemške demokratičnosti.

Druga izrednost Adenauerjeve politične dobe je dejstvo, da je s francoskim predsednikom De Gaulleom skoval nemško-francosko prijateljstvo, kar se ni zgodilo nad tri sto let. Pred dvajsetimi leti še sanjati nihče ni upal, da bodo kdaj nemški in francoski vojaki skupaj korakali, kar je danes dejstvo. V notranji politiki pa je zastopal zahtevo, da pride čimprej do zedinjenja obeh Nemčij, kar se mu ni posrečilo doseči. Brez dvoma je tudi njegova velika zasluga, da je Nemčija doživela „gospodarski čudež“.

Prej, kot je bilo določeno, je dr. Konrad Adenauer izročil kanclersko čast svojemu nasledniku; to je storil zadnjo soboto. Ob slovesu je dal samo en nasvet svojim naslednikom: da naj bodo čuječi, kajti komunizem je v času „odjuge“ najbolj nevaren. Posle je prevzel dosedanj finančni minister Ludwig Erhard, ki pa bo verjetno nekoliko preusmeril delovanje krščanske stranke.

MACMILLAN RESNO BOLAN

V Angliji pa je tamošnji ministrski predsednik Macmillan toliko obolel, da je vsaj nekaj mesecev nezmožen dela, zaradi česar se je odločil, da se bo za ta čas umaknil iz vsega političnega življenja. Ta vest je kot strela z jasnega učinkovala, nakar se je morala konzervativna stranka podati na iskanje naslednika. Največ izgledov ima poslanec Butler, ki velja za precej spretnega, a tudi radikalnega politika. O bolnem predsedniku pa zlasti po operaciji zdravniki ne dajejo nikakih izjav, kar je vsekakor slabo znamenje.

REVOLUCIJA V ALŽIRU

Kot smo že poročali, je v Alžiru prišlo prejšnji teden do organiziranega upora proti Ben Belli, ki hoče vpeljati v deželi nekaj diktatorski komunizem. V teh dneh je tudi prišlo do prvih oboroženih spopadov, čeprav so se uporniške in vladne čete izogibale krvoprelitja. Brez večjih težav so vladne čete zavzele del področja Kabilije, kjer so imeli uporniki svoj glavni stan. Po trditvah upornikov so se ti umaknili v pogorja, kjer bodo začeli z gverilskimi metodami vojskovanja. Vendar je računati, da se bo Ben Belli posrečilo zatreti upor, kajti njegovi vojaki so baje dobro oboroženi z ruskim orožjem.

SPOR OB BERLINSKEM PREHODU

V času, ko je „hladna vojna“ skoro že ponehala in se še kar naprej nadaljujejo razgovori med ameriški in sovjetskimi politiki — saj je celo Kennedy sprejel prejšnji teden sovjetskega poslanika na daljši razgovor —, je porazno vplivala vest, da so sovjetski vojaki z oklopniki ustavili a-

meriški vojaški konvoj na poti iz Zap. Nemčije v Berlin. Saj se je vsakdo pri tem spomnil na čase, ko se je zdelo, da vodi Hruščev vse za nos. Celih 52 ur je bil konvoj zastražen, kar je povzročilo zelo hudo razburjenje v ZDA in pri zaveznikih vobče. Na protest so končno brez nadaljnega konvoja pustili iti v Berlin, nakar se vojaški kot civilni promet vrši spet normalno. Sovjeti so v opravičilo celo trdili, da je ta incident povzročil neki višji častnik na svojo roko. Ameriški politični glasnik pa je povedal, da smatrajo ZDA s tem spor poravnani.

NEMIRI V ITALIJI

Kot smo že poročali, je gospodarsko stanje v Italiji zadnje čase na zelo slabih nogah. To je najbolj opazno, ker zgublja lira z neverjetno naglico na svoji vrednosti. To

. . . in pri nas v Avstriji

UGIBANJA O BODOČNOSTI KOALICIJE

V vsem povojnem času sodelovanje avstrijskih koalicijskih strank ni bilo tako ogroženo, kot je danes. Mnogi že napovedujejo, da je konec znamenite avstrijske koalicije, ki se je za dobrobit ljudstva prav dobro obnesla. Splošno je med Avstrijci prepričanje, da je sodelovanje obeh velikih strank, ki naj še v naprej ostaneta skoro enako močni, najboljše oblika vladanja. Skozi ves čas opažamo, da z nekim instinktom volilci ugotovijo, v koliko naj bo ena stranka — doslej vedno ÖVP — močnejša. Tega se tudi zavedata obe stranki in katera bi dala zadnji povod za končno razrušenje koalicije, tista bi pred ljudstvom mnogo izgubila. In ker je iz zadnjih volitev izšla ÖVP za nekaj mandatov močnejša, se njeni voditelji sklicujejo na „voljo volilcev“ in zahtevajo zase močnejše zastopstvo v vladi.

Tudi novi voditelj ljudske stranke dr. Klaus je v zadnjih dneh ponovno poudarjal, da mora kljub obstoječim težavam ostati pri koaliciji v dosedanj obliki, vendar pa so se razmere v zadnjem času toliko spremenile, da je treba postaviti sodelovanje na nove osnove. Poiskati je treba nove metode dela, kajti stare so postale sterilne, nesodobne. Dr. Klaus se pri tem sklicuje na strankine sklepe, katere so določili že deloma na kongresu ÖVP v Celovcu, podrobneje pa na zborovanju strankinega vodstva na Semmeringu pred nekaj dnevi.

Gospodarske težave v Rusiji

„Ne rečem leta 1965, kot prvotno misljuje, niti 1970, ampak leta 1980 bomo na vseh področjih, od industrije do kmetijstva, v tolikšni meri prekosili v proizvodnji Združene države Amerike, da bomo lahko vsem sovjetskim državljanom nudili glavne potrošne dobrine in druge javne usluge (kruh, prevozi, stanovanja, električno energijo, bivanje v hotelih med počitnicami in podobno) zastonj, po komunističnem načelu: Vsakemu toliko, kolikor potrebuje.“ (Hruščev na 22. kongresu SPSZ, oktobra 1961).

Komaj sedem mesecev za tem (maja 1962) je sovjetska vlada čez noč naznanila povišanje cen mesu in maslu ter drugim živilom za 30%.

Pred nekaj dnevi pa je Hruščev v govoru v Krasnodaru v Ukrajini naznanil: „Zaradi slabih vremenskih prilik v zahodni Sibiriji, Kazakstanu, na področju Volge ter v južni Ukrajini smo bili prisiljeni kupiti pšenico v tujini: 6.800.000 ton v Kanadi, 1.800.000 ton v Avstraliji ter manjše količine v drugih deželah. Hvaležni smo romunskim tovarišem, da so nam priskočili na pomoč ter nam posodili 400.000 ton pšenice.“

Vzroki krize v kmetijstvu

Ves svet se je zdrnil ob dejstvu, kako da država s tako razsežnimi in rodovitnimi področji, ki je bila pred boljševiško revolucijo žitnica Evrope, kljub vsej mehanizaciji in tehničnemu napredku ne uspe pridelati žita niti za svojo domačo porabo. Zadnje tedne so morali zaradi tega v Sovjetski zvezi omejiti prodajo moke in kruha. Vsaka oseba je lahko kupila le kilogram in pol kruha.

Ker sila kola lomi, se je sovjetska vlada morala obrniti za nakup potrebne pšenice,

pa pomeni, da obstaja resna nevarnost, da bo v kratkem prišlo v Italijo do inflacije. Vlada je sicer že izdala nekaj najnujnejših ukrepov, da odvrne to nevarnost, kar pa ne zadostuje. Nezadovoljnost zajema vedno večji obseg in prišlo je že do prvih izgredov. Tako je sredi prejšnjega tedna prišlo v Rimu do hudih demonstracij. Pri tem je bilo 157 policajev ranjenih in tudi mnogi demonstranti so morali iskati zdravniško pomoč. Nadaljnje znamenje naraščanja nezadovoljstva med delavstvom je povzročilo, da so pri strokovnih volitvah pri znani tovarni avtomobilov Fiat zopet močno pridobili na glasovih komunisti. Pri demonstracijah, ki so bile na Trgu zmage v Rimu, je bila postavljena zahteva, da Italija izstopi iz NATO. K tej politični negotovosti pripomore mnogo tudi slabotna vlada predsednika Leoneja, ki je le prehodna in bo kmalu morala prenehati z delom, nakar bo verjetno prišlo do sestave nove vlade, sestavljene iz krščanskih demokratov in socialistov.

Ugotavljajo tudi, da notranja enotnost ljudske stranke že dolgo ni bila tako trdna, kot je zadnje čase. Do te trdnosti in enotnosti stranke je prišlo predvsem zaradi vedno pogostejših napadov od strani socialistov, nekoliko pa tudi zaradi nevarnosti, da bi se socialisti povezali s svobodneži (FPÖ), kar je še vedno možno. Toda socialisti se dobro zavedajo, da bi tak korak vzbudil mnogo nevolje med njihovimi člani in pripadniki, zato je upati, da do popolnega preloma vendar ne bo prišlo.

DR. KREISKY SE JE VRNIL IZ ZDA

Zadnjo soboto se je vrnil zunanji minister dr. Kreisky iz New Yorka, kjer je vodil avstrijsko delegacijo pri zasedanju glavne skupščine ZN. Tam je zastopal interese Avstrije v zadevi južnotirolskih pogajanj z Italijo v posebnem govoru, kar smo že poročali. Tudi je tam prišlo do dogovora z italijanskim vodjo delegacije, ministrom Picconijem, da bo prihodnje pogajanje o južnotirolskem vprašanju 23. oktobra v Ženevi. Tudi je že določeno, da bodo na tem sestanku obeh ministrov predložili poročilo komisije 19-ih, v katerem so ugotovitve in stališča Italijanov in tirolskih Nemcev. Minister dr. Kreisky je bil sprejet tudi pri predsedniku Kennedyju.

Po svojem povratku na Dunaj je dr. Kreisky povedal, da je v svetu ugotovil veliko razumevanje za avstrijsko nevtralnost, kar bo močno olajšalo pristop Avstrije k EWG.

da ne bi sovjetski državljani bili prisiljeni stradati kruha, na Zahod.

Pa ne samo Rusija, ves vzhodni tabor se je znašel v stiski, kje dobiti žito za prehranitev svojega prebivalstva čez zimo. To pomeni, da je kriza kmetijstva značilen ter neizbežen pojav za vse države, v katerih so komunistični režimi izvedli kolektivizacijo zemlje.

Po vsem tem se je treba vprašati, kakšni so vzroki, da imajo komunistične države s Sovjetsko zvezo na čelu stalne težave s preskrbo prebivalstva z živilskimi potrebščinami. Sedanja kriza ni prva v sovjetskem kmetijstvu.

Najbolj zgovoren dokaz, da tiči glavni vzrok nizke kmetijske proizvodnje v komunističnem sistemu kot takem, ki oropa človeka vsakega veselja in zadoščenja pri delu, nudi Sovjetska zveza sama s svojo kmetijsko politiko zadnjih 40 let. Čimbolj je sprostila kmetijsko proizvodnjo in pustila kmetom, da svobodno razpolagajo s svojimi pridelki, tem bolj se je proizvodnja povečala. Kakor hitro pa je omejila prosto razpolaganje pridelkov, je kakovost in količina pridelkov kritično padla.

Dovolj prepričljiv dokaz za to ugotovitev je primerjava proizvodnje v raznih obdobjih. Višek krize je kmetijstvo v Rusiji doživelo okrog leta 1920, ko je zaradi nasilne odprave privatne lastnine zemlje padla proizvodnja žita od 800 milijonov stotov leta 1913 na 422 milijonov stotov leta 1921. Nastopila je lakota in boljševiški revoluciji je grozil propad, da ni Lenin popustil kmetom s tako zvano Novo ekonomsko politiko (NEP), ki je v bistvu negiranje kolektivističnih načel ter povratek h kapitalističnemu tržnemu gospodarstvu. Pridelek pšeni-

SLOVENCIS

doma in po svetu

Dva redovnika iz slovenske Benečije

Pred nedavnim je prišel na obisk v domače kraje p. Lovrenc Ošnjak, misijonar kombonijane, doma iz Sv. Lenarta v Beneški Sloveniji.

Trinajst let je prebival na Portugalskem. Do zadnjega je bil ravnatelj misijonskega semenišča v mestu Viseu; obenem je poučeval tudi portugalsko. Sedaj so pa predstojniki določili, da ga pošljejo v Afriko, in sicer v Mozambik. Preden odide na novo odgovorno mesto, je prišel domov na kratek odhiti.

Iz severnoameriške prestolnice pa so sporočili, da je benediktinec č. o. Avgustin Ošnjak, rojen v fari št. Lenart v Benečiji, praznoval 50-letnico redovnega življenja. Slavljenec uči filozofijo (modroslovje) v St. Martin College v Washingtonu. Je zelo učen in obvlada slovenščino, italijanščino, angleščino, nemščino in poljščino.

60-letnica škofa dr. Držečnika

Dne 5. oktobra 1963 je praznoval v Rimu, kjer se udeležuje koncilskih del, 60-letnico rojstva mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik. V nedeljo, 6. oktobra, je vsa mariborska škofija proslavljala njegov jubilej z zahvalno pesmijo po sveti maši in z molitveno uro za škofa v vseh cerkvah škofije isti dan popoldne.

Zveza katoliške prosvete v Gorici

Da bi med Goriškimi Slovenci bilo kulturno življenje oblikovano po krščanskih načelih, se vztrajno trudi Zveza katoliške prosvete v Gorici. Prav gotovo ni to lahko delo, ker opažamo, da povsod zgublja mladina smisel za kulturno delo. Moderne pridobitve tehnike in načina zabave ter življenjski materializem usodno zastrupljajo vsako kulturno dejavnost.

Vendar pa goriška kulturna zveza dobro deluje v centrali in svojih edinicah, na podeželju, zlasti v števranju in v Pevmi. Tudi se je območje zveze razširjalo v minulemu letu na skupine katoliške mladine in pevskih zborov, ki delujejo v vseh župnijah na Goriškem. Hkrati so za bodoče sklenili, da hočejo vse katoliške organizacije povezati medsebojno; zlasti pridejo pri tem v poštev pevski zbori, ki so doslej nevezano delovali, v kolikor jih ni povezovala izredno močna osebnost rajnega profesorja Mirka Filca.

Na nedavnem obnem zboru zveze je bil potrjen stari predsednik zveze dr. Mirko Humar. Ob slučajnostih pa je števranjski župan, kat. prosveti zelo naklonjen g. Podveršič vprašal, kje je slovenska inteligenca, ki je vendar prva poklicana, da sodeluje v kulturnih organizacijah.

ce se je takoj dvignil in dosegel leta 1925 746 milijonov stotov. Zdravilo (kapitalistično!), ki ga je uvedel Lenin, je torej učinkovalo. Toda leta 1928 je Stalin vse te koncesije odpravil in začel z nasilno kolektivizacijo kmetijstva. Kmetje so skrčili obdelovalne površine in živino raje poklali, kakor da bi jo dali zastonj državi. Tako je število glav živine od 68 milijonov leta 1929 padlo na 38 milijonov leta 1933. Stalin se je nad kmeti maščeval tako, da jih je dal odpeljati v Sibirijo (Churchill pravi v svojih spominih, da mu je Stalin zaupal, da je na ta način odstranil okrog 10 milijonov kulakov).

Toda tudi Stalin je moral popustiti. Vsaki družini, ki dela v kolhozu, je dovolil tako zvane ohišnice, to je skromno površino, da jo svobodno obdelujejo in razpolagajo s pridelki. Ta skromna koncesija je kmete tako zainteresirala, da se je prodaja kmetijskih pridelkov na kolhozni trgih povečala od 7 milijard rubljev leta 1932 na 18 milijard leta 1937 ter na 24 milijard rubljev 1938.

Drug tak neizpodbiten dokaz, da je glavni vzrok krize v Sovjetski zvezi zatiranje vsake zasebne zainteresiranosti pri delu, je v naslednjih statističnih podatkih: Na privatnih ohišnicah, ki predstavljajo le par odstotkov (od 2 do 3,5%) vse obdelovalne površine, preradijo kmetje 32% vseh prašičev, 16% ovc, 42% goveda, 84% koz, 84% kokoši in piščancev ter 26% krav ter pridelajo 82% vseh jajc ter 50% zelenjave.

Navedeni podatki, ki so vzeti iz sovjetskih virov, govorijo zgovorno, kje so vzroki, da se sovjetsko kmetijstvo premetava v stalnih krizah. Če znajo sovjetski kmetje na tako majhnih površinah in brez vsakih tehničnih pripomočkov pridelati skoro polovico vseh glavnih življenjskih potrebščin (mleko, meso, jajca in zelenjavo), bi gotovo še bolje znali na večjih, na katerih bi lahko uporabljali stroje in druge tehnične pripomočke, ki jih nudi današnji napredek.

Sv. Ciril in Metod

(Govor dr. Stanka Janežiča ob proslavah 1100-letnice na Koroškem)

Pred 1100 leti sta učenca in sveta solun-ska brata Ciril in Metod zapustila vzhodno kulturno prestolnico Carigrad, samostansko samoto in ves svoj rodni grško-bizantinski svet ter se v svoji najlepši moški dobi podala med preprosta slovanska ljudstva razglašat rešnje blagovest Kristusovega evangelija.

Na pot med daljne nepoznane prostake ju je vodila zvestoba poklicu in apostolska gorečnost, ki ne stavi pregrad. Z vso dušo in z vsem srcem sta verovala v Kristusa, in z učlovečenega Boga, ki je prišel na svet, da obnovi božjo podobo v človeku in tako vnovič pridobi vsem Adamovim potomcem izgubljene pradedne časti. Zavest božjega otroštva, veličino duhovne svobode in vesoljnega bratstva v Kristusu sta sv. Ciril in Metod hotela uspešno zasadi v žejna in nepopačena srca slovanskih rodov.

V svoji modrosti sta se sv. brata zavedala, da je ljudstvu mogoče priti do duše le preko tega, kar mu je najbližje in najdražje: preko rodne materine besede. Zato sta prislunhila zvokom slovanske besede in jim v glagolskem črkopisu dala posodo za vino božje resnice. Prevedla sta v slovansko govorico najprej nedeljske evangelije in pozneje še druge bogoslužne in svete knjige. Daritev sv. maše sta opravljala s svojimi posvečenimi učenci v živem, vsemu ljudstvu razumljivem slovanskem jeziku, naj je bil obred že bizantinski ali pa rimski. Vso Kristusovo blagovest sta razglašala v slovanski ljudski govorici in zares ni čudno, da so naši pradedje prislunhili in se z vso dušo vneli za krščanstvo.

Ze dokaj let so se poprej med našimi ljudmi trudili tuji misijonarji z nemškega severozapada ter z latinskega juga, toda njihovi uspehi so bili komaj zaznatni. Ko pa sta po domače spregovorila in zapela sv. Ciril in Metod, se je odprla duša naših prednikov na stečaj in Kristusova milost je zanimala plemeniti zdravo bit velikomoravskih in panonskih kmetov ter pastirjev.

V svoji samoljubni nekrščanski ozkosti so tuji knezi in z njimi povezani hierarhi zagnali krik. Tožili so sv. Cirila in Metoda kot heretična novotarja v Rim. Toda sv. brata sta svojo moderno in edino pravilno misijonsko metodo sijajno zagovarjala v prestolnici krščanstva in rimski apostolik papež Hadrijan II. je slovesno potrdil slovansko bogoslužje in vse njuno apostolsko delo.

Za uspeh tega apostolata je sv. Ciril, bolehen in neutrudljiv, leta 869 v Rimu daroval svoje mlado življenje. Sv. Metod pa je kot nadškof in papeški legat za slovanske dežele nadaljeval z delom, žel lepe uspehe, a bil zaradi trdovratne slepote svojih nasprotnikov tudi v ječo zaprt in preganjan. Po Metodovi smrti leta 885 so bili številni Metodovi učenci izgnani iz Moravske. Kmalu so vdrli Madžari v Panonijo in sijajna zamisel samostojne enotne cerkvene pokrajine med Slovani z domačim cerkvenim predstojništvom je padla v vodo. V veliki meri je bila tega kriva tudi kratkovidnost in nesloga slovanskih knezov.

Slovansko bogoslužje v bizantinskem obredu so učenci sv. Cirila in Metoda poneli v Makedonijo in v ostale vzhodne slovanske dežele. Slovansko bogoslužje v zapadnem rimskem obredu pa se je pomaknilo na jug in je med boji in stiskami ostalo živo do danes v Hrvatskem Primorju.

Kaj nam govorita velika slovanska apostola sv. Ciril in Metod ob 1100-letnem jubileju, ki ga danes obhajamo? Tri reči nam posebno polagata na srce: 1. ostanite zvesti veri svojih pradedov. Poživite svoje krščanstvo. Oklenite se vnovič z vso živo zavestjo in dejavno doslednostjo Kristusa in njegove rešnje blagovesti. Le v združenju s Kristusom morete biti deležni pradednih časti svobodnih božjih otrok.

2. Spoštujte domačo materino besedo, vsem drugim jezikom enakovredno, posvečeno in dvignjeno na oltar. Spoštujte jo in nikar se je ne sramujte. Znajte se zanjo tudi boriti.

3. Bodite vez edinosti med krščanskim Vzhodom in Zapadom. Zvesti Petrovi skali, glavarju vesoljne Cerkve, znajte spoštovati in ljubiti vzhodne krščanske brate in njih duhovno bogastvo. Ne brskajte po tem, kar nas loči, temveč zidajte na tem, kar nas združuje.

Bodite sejavci edinosti in sloge najprej v ožji skupnosti rodne dežele, bratske krvi in istih nazorov.

Bodite glasniki vesoljnega krščanskega bratstva med vsemi narodi.

Tako rastite v en sam vesoljni, večno se objemajoč Kristusov rod.

Da, dragi bratje in sestre: to je duhovna poslanica, ki nam jo za današnji praznik in za bodočnost klešeta v srce velika slovanska apostola sv. Ciril in Metod.

Med gradiščanskimi Hrvati

Pred kratkim je izšla nova knjiga, ki jo je napisal **Petar Grgec**. To je že četrta knjiga zbirke „šolske knjižnice“, ki jo ureja šolski nadzornik Konrad Meršič. Naslov knjige je „Od Hrvatske do Indije“. V gradiščansko hrvaščino jo je predelal uradnik Štefan Gregorič. Knjigo priporoča tudi nabožni list „Crikveni glasnik Gradišča“.

Po dolgem času so gradiščanski Hrvati v Ciklinu dosegli, da je prišel k njim župnikovat dušni pastir domačega jezika. Te dni so namreč veselo pozdravili novega župnika pri Sv. Martinu č. g. **Jožo Buzaniča**.

„Tuje spoštovati, svoje ljubiti“, pod tem geslom so v **Cirndorfu** osnovali krajevni odsek **Hrvatskega kulturnega društva**. „Vsak človek sam ustvarja svojo bodočnost, tako tudi mi gradiščanski Hrvati,“ je poudaril predsednik društva. Med drugimi točkami svečanosti je bila tudi deklamacija Miloradičeve pesmi „Bog i Hrvati“ in nastop tamburašev.

Dne 2. oktobra so nastopili v Zeleznu (Eisenstadt) pred 100 uglednimi gosti zapadne Evrope hrvatski **tamburaši iz Trajštofa** z glasbenim koncertom. Dirigiral je upokojeni šolski ravnatelj Adalbert Kuzmič. Nekateri pesmi so morali tudi ponoviti („Marica divojko“, „Sve ptičice iz gore“). — Tamburaši iz **Klimpuha** so nastopili teden dni kasneje v okviru slavja Električnega društva BEWAG, (podobno našemu KELAG-u). — Sedaj pripravljajo ustanovitev Tamburaške zveze v okviru Hrvatskega kulturnega društva.

Poprava bazilike Božjega groba

Francoski arhitekt, strokovnjak za katedrale, Henri Deschamps je pred kratkim začel popravljati cerkev Božjega groba v Jeruzalemu. Zadeva se je vlekla poldrugo stoletje. Samo v zvezi z njimi popravili so si v tem času izmenjali 20 stotov pisem in zapisnikov med rimsko-katoliško, grško pravoslavno in armensko Cerkvijo. Vprašanje temeljite obnove mogočne bazilike je postalo posebno pereče po potresu l. 1927 in po bombnem napadu leta 1948.

Arhitekt Henri Deschamps nima lahkega dela, pomagati si mora s tremi drugimi arhitekti, ki so mu jih dale na razpolago vse tri krščanske Cerkve. Okrogla konstrukcija

sodelovanjem novih članov drugi „shema“ o Cerkvi.

Zadnji dnevi prvega zasedanja

Po tolikem delu se je občutek trudnosti jel polasčati malone vseh. Treba je pomisliti, da škofje niso govorili na zboru kar tako, ampak da je vsak desetminutni govor zahteval cele dneve priprave ne le enega, ampak mnogih, s katerimi so se morali posvetovati, misli izklesati, pripraviti latinsko besedilo in ga predložiti tajništvu. Samo tako je mogoče v kratkem dosti tehtnega povedati.

Bolj in bolj se je čulo vprašanje, kako organizirati delo, da bo prihodnje obdobje koncila bolj plodovito in naglo. Dosedanje izkušnje so bile dragocene. Sveti oče je naročil, naj izberejo najbolj važne stvari, naj material, ki je bil pripravljen za koncil, skrbijo na bistveno. Predloženih je bilo namreč 73 osnutkov s skupno 2.700 stranmi besedila v velikem formatu, to je trikrat več, kot obsega material vseh dvajset koncilov skupaj, ki so bili do sedaj. Izbrali so torej le 20 osnutkov, ki jih naj predelajo odgovorne komisije tako, da bodo bolj odgovarjali modernim potrebam in da bodo bolj razumljivi za sodobno miselnost.

Zaključek

Praznik Brezmadežne je bil pred durmi. Dne 7. decembra 1962 ob 11.15 je bila zaključena 36. — zadnja skupščina prvega zasedanja II. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Zaključka se je udeležil tudi sveti oče Janez XXIII., čeprav je bil bolehen in vidno oslavljen. S škofi je molil angelovo češčenje.

Kratke kulturne vesti

Ameriški pisatelj Cornelius Ryn, ki je napisal zelo uspeli roman „The longest day“, ki je doživel tudi filmsko priredbo, piše zdaj nov roman „The Last Battle“, o zadnji bitki za Berlin. Zato zbira gradivo pri vseh živih udeležencih, ki mu jih tudi dajejo, razen — Žukova, ki se je zaprl vase. Zanimivo je, da so mu Rusi dali pogled v arhiv in tudi sicer dali razne podatke. Tako je maršal Sokolovski priznal, da so našli Hitlerjeve ostanke v berlinskem bunkerju, kate-rega so zavzele sovjetske čete. Truplo ni zgorelo do nespoznanja, tudi obraz ni bil ves razbit, čeprav si je pogнал strel v glavo. Del čeljusti je bil le malo pokvarjen, tako da je Hitlerjev dentist z lahkoto ugotovil identičnost s Hitlerjevim zobovjem. Ryn je interveniral okrog 50 ruskih generalov, med njimi K o n j e v a, Rokosovskega, Čujkova, Tolbuhina itd. Gen. Sokolovski je priznal, da se je ob koncu bitke za Berlin prijavil k njemu nemški general Krebs, ki mu je predal orožje, obenem pa tudi Hitlerjev testament, pismo Bormannu in spričevalo o Hitlerjevi smrti.

Miguel Unamuno na soški fronti l. 1917. — Veliki španski filozof, dosmrtni rektor salamanske univerze, je bil dvakrat v Italiji, o čemer se pa dozdej ni veliko vedelo. L. 1954 je pisal o tem prof. M. Garica Blanco. Prvič je bil tam l. 1899 kot mlad zaročenec, drugič pa je bil tja poklican od italijanske vlade med prvo svetovno vojno l. 1917, da obišče skupno z Azaño, Casarom, Bello in Rusiñolem — soško fronto. O tem obisku je napisal več člankov, ki so izšli v španskih in argentinskih listih, in iz katerih se vidi, da je bil na Soči, Piavi, na Krasu, ki ga spominja aragonske planote, se vkrca na San Michele in blizu Miramara gledal na Trst.

Dr. Niko Kuret, ki je zdaj uslužben pri etnografskem inštitutu v Ljubljani, se peča posebno z znanstvenim problemom mask. V VIII. zv. velike francoske umetnostne enciklopedije je izšel njegov članek o maskah. Za dunajsko revijo je napisal l. 1955 pregled slovenskih mask in dobil nagrado **Premio internazionale folkloristico G. Pietre** (Palermo). Na prvi evropski folkloristični konferenci v Bruslju l. 1962 je imel predavanje o tipologiji evropskih mask, obenem pa je bil imenovan za predsednika evropske komisije za raziskavanje karnavala.

9. julija je nastopil v Londonu Veliki balet (Balet Boljšoj) iz Moskve v london-skem Convent Garden in sicer s klasičnim baletom Čajkovskega Labodje jezero. Pri premieri je bil predsednik angleške vlade Harold Macmillan in gospa, sovjetski veleposlanik in gospa ter sovjetska ministrovka za kulturo gospa Furcova.

Na praznik Brezmadežne, 8. decembra, je bila liturgična zaključna slovesnost in Janez XXIII. je imel sklepni nagovor. „Škofje bodo odšli domov, a koncil se nadaljuje,“ je dejal in isto je ponovil v pismu škofom na praznik sv. Treh kraljev, 6. januarja 1963.

Izrazil je to, kar so vsi notranje čutili: vsa Cerkve, hierarhija in verniki, smo trajno v koncilu. Ne sme preteči ne mesec ne teden ne dan, da ne bi koncilsko delo vidno in nevidno dozorevalo, kakor zori setev na polju.

Koncil je opravil ogromno nalogo, ko je dal vsemu cerkvenemu delu in življenju novo usmeritev. O tem nihče ne dvomi. Recimo še to, da bo stvar jasna: tudi ko bi ostalo samo pri tem prvem zasedanju in bi se koncil ne sestal več na plenarnem zasedanju, bi vendar imel v zgodovini silen vpliv.

Otipljivih rezultatov je res malo, noben koncilski dekret ni bil dokončno izglasovan, noben potrjen od papeža, noben še ni pravno v veljavi. Teža dognanj je drugod: koncil je v tej dobi iskal svojo pot in jo je uspešno našel, mnogo bolje, kot je bilo v začetku pričakovati. Vsa priprava je bila kakor tipanje in iskanje. V nekem smislu je bilo nujno, da so spočetka študirali veliko osnutkov in dekretov zato, da se je končno izcimila osrednja misel. Ta pa je zavest, da mora Cerkev tudi danes biti „luč narodov“, kot je ta svetopisemski izrek porabil o Cerkvi papež Janez sam in so ga ponavljali govorniki posebno zadnje dni v skupščini. (K o n e c)

Dr. Janez Vodopivec:

PRED NOVIM ZASEDANJEM KONCILA

Diskusija skoz šest zasedanj je bila še bolj bogata in zanimiva ko tista o virih razodetja. Gre v prvi vrsti za to, kako predstaviti Cerkev modernemu človeku, da ne bo videl v njej le duhovno strašilo in le kopico prepovedi, ampak to, kar Cerkev zares je: Telo Kristusovo in duhovna mati vseh vernih, učiteljica vseh ljudi. Mnogi se danes od Cerkve odvrtaajo, ker o njej sploh nimajo pravega pojma. Cerkev je znamenje zveličanja za vse ljudi, Cerkev je znamenje Kristusove navzočnosti med nami v rešenje sleherne duše. „Vse to je treba postaviti na prvo mesto, ko danes govorimo o Cerkvi,“ so dejali škofje v svojih intervencijah (govorilo je 76 koncilskih očetov, skupno 78 govorov), „sicer bomo zgrešili cilj.“

Lahko je uvideti, kako važne so te smernice za vse nadaljnje učenje, pridiganje in pisanje o Cerkvi in obenem tudi, kako težko je ubrati prave strune.

Osnutek je bila sestavila teološka komisija, a v bolj tesnem in trdnem juridičnem mišljenju. Najbrž je bil to glavni razlog, da ni bil potrjen. Cela vrsta govornikov je poudarila v svoji kritiki: seveda je Cerkev tudi juridična družba, a je tudi in še bolj skrivnost vere, skrivnostno Telo Kristusovo; to pa se v osnutku vse premoalo odraža. Nadalje je povsod do skrajne mere poudarjena oblast papeža, zelo v temi pa ostane pomen škofovstva in vendar je zbor škofov naslednik apostolskega zbora.

Prvi vatikanski cerkveni zbor je razglasil nezmotnost papežev, vzporedno s tem je nujno potrebno jasno opredeliti kolegialno vlogo episkopata. To so mnogi naglasili, posebno krepko monakovski kardinal Döpfner. Francoski škof msgr. Guerry je podčrtal, da je treba o škofovski oblasti na prvo mesto zapisati, da mora biti škof v prvi vrsti oče. Papež Janez XXIII., ki je sledil debatam po radijskem prenosu v svoji sobi, je bil tega govora tako vesel, da je še isti večer poslal temu škofu pismo v priznanje in tri knjige v darilo. Taka prisrčnost papeža Janeza je v dobi koncila z nedopovedljivo silo pridobila škofo zase.

K besedi se je oglašil tudi kardinal Montini (sedanji papež Pavel VI.): izrazil je sodb, da je treba bolj jasno v osnutku pokazati, da je ravno Kristus, ki živi in ki deluje v Cerkvi; vse pa predelati bolj v teološkem, ko zgolj juridičnem gledanju.

Bolonjski kardinal Lercaro je na široko dokazoval, da se mora Cerkev posebej približati ubogim in revnim in da mora zato sama biti uboga, kot je bil Kristus ubog. Zastopniki Vzhoda pa so predlagali, da mora nauk o Cerkvi dosti bolj upoštevati stara izročila vzhodnih cerkvenih očetov, ki so Petrov primat vedno pojmovali v okviru bratsko kolegialne skupnosti apostolov in njihov naslednikov, ker šele tako zadobi avtoriteta v Cerkvi pravi evangeljski smisel.

V smeri, ki so jo nakazale te ideje, je bilo določeno, naj teološka komisija izdela s

† Ravnatelj Ignac Blazović

Naše drage prijatelje gradiščanske Hrvate je pred kratkim zadela velika, komaj nadomestljiva izguba: v Filežu je umrl šolski ravnatelj Ignac Blazović, star šele 60 let.

Pokojni je bil rojen v Frakanavi v odlični katoliški in narodno zavedni družini. Posebno njegova mati je bila vzorna, izredno dobra katoliška žena, od katere je pokojni ravnatelj prejel te dobre lastnosti v obilni meri. Kot šolnik je deloval 40 let v Filežu. S svojo temeljito in odlično vzgojo in javnim delovanjem je vtisnil kraju in vsej okolici tako rekoč neizbrisni pečat svoje značajne in vzorne osebnosti.

Smrt pokojnega gospoda ravnatelja je globoko pretresla ne samo njegovo družino in sorodnike, ampak v enaki meri tudi njegove stanovske sodruge, številne prijatelje in velik del hrvatskega naroda. Kajti vsi ti so cenili v blagem pokojniku ne samo odličnega vzgojitelja in učitelja mladine, temveč v enaki meri tudi narodnega, kulturnega in gospodarskega delavca in organizatorja.

Njegova velika priljubljenost se je še posebno pokazala ob pogrebu, katerega se je udeležilo zelo veliko ljudstva, nadalje 17 duhovnikov, zastopniki šolskih in drugih civilnih oblasti, občine in različnih društev. Več govornikov je ob grobu naglašalo pokojnikove številne zasluge in njegovo nemurno delo za Cerkev in narod.

Tudi naš list izreka ob izgubi g. ravnatelja Blazovića našim dragim gradiščanskim Hrvatom iskreno sožalje!

NAŠIM DEKLETOM!

Gospodinjski šoli v St. Jakobu in St. Rupertu se vpisujeta nove gojenke za gospodinjski tečaj, ki se začne vsako leto z začetkom novembra.

Opozarjamo dekleta, ki se ga žele udeležiti, da se čimprej pripravijo!

Vodstvo šol

Klub slov. študentov na Dunaju LETOŠNJI OBČNI ZBOR

Dne 11. oktobra je imel Klub slovenskih študentov na Dunaju svoj redni letni občni zbor. Ob tej priložnosti je pozdravil predsednik Feliks Bister vse, predvsem pa nove člane kluba, po večini prve maturante slovenske gimnazije iz Celovca, in tri goste iz Slovenije. V svojem nagovoru se je zahvalil poslavljajoči se predsednik odboru in vsem klubskim članom za sodelovanje v preteklem letu.

Zatem so sledila poročila odbornikov in klubskih funkcionarjev (Lojze Popitsch za zbor in tajništvo: 21 sestankov, prireditve v KHJ v Ebendorferstrasse, pustni ples, spominska proslava v čast žrtvam nacizma, ciril-metodijska proslava, 40-letnica kluba; Miško Kulnik kot knjižničar; Jože Wakounig za časnikarski referat).

Po sprejemu novih članov in po branju klubskih pravil je bil izvoljen nov predsednik. Za to odgovorno mesto so izvolili člani s precejšnjo večino Miška Kulnika, stud. phil., ki se je zahvalil vsem za ta izraz zaupanja, bivšemu predsedniku pa za ves njegov trud in uspeh, ter nakazal za bodočnost klubsko pot, ki bo „nadstrankarska in neodvisna“.

PEVSKI ZBOR JAKOB PETELIN-GALLUS

Prihodnja pevska vaja bo v soboto, 19. oktobra, ob pol treh popoldne v Heimlingerju.

Pevovodja

PRIBLA VES

(Novosti v naši cerkvi)

Dolgo smo molčali, zato bomo danes več poročali.

Na petnajsto nedeljo po binkošti smo praznovali veselo slavo — kot pred dobrih šest sto leti naši predniki — ko so na isto nedeljo blagoslovljali našo staro podružno cerkev sv. Nikolaja.

Kljub ljutim turškim napadom je kljubovala vsemu, kar je prišlo od tistega časa nadnjo, ter se še dandanes ohranja s svojima čez šest sto let starima zvonovoma, kar priča napis in letnica na njih, v najlepšem stanju.

Zadnji dve svetovni vojni sta morali prizanesti zvonovoma, ker jih ni bilo mogoče rabiti in jih prelit v morilno orožje zaradi njih starega in dobrega materiala, iz katerega sta vilita. Pač pa je druga vojna vzela najmanjši zvon; ali, hvala Bogu, vrnil se je

Pri nas na Koroškem

Podjuna časti sv. Cirila in Metoda

Lepa proslava 1100-letnice njunega prihoda v naše kraje

Kakor je bila pred tremi tedni v Rožu proslava svetima bratoma Cirilu in Metodu na čast ob 1100-letnici njunega prihoda med Slovane, tako so zadnje nedeljo tudi v Podjuni obhajali podobno slovesnost. Tokrat je dal na razpolago farno cerkev in lepo dvorano č. g. župnik iz Globasnice, ki leži v sredi med dobrloveško in pliberško dekanijo.

Ob krasnem jesenskem dnevu je kmalu popoldne začela prihajati mladina, ki naj bi pri proslavi sodelovala. Okrog druge ure pa se je zbrala množica vernikov, ki je napolnila prostorno globasniško cerkev, da priostvuje bogoslužju po bizantinsko-slovanskem obredu, katerega je sestavil sveti Janez Zlatousti. Ta obred svete daritve je še danes v rabi pri večini vzhodnih kristjanov, pa naj so ločeni (pravoslavni) ali združeni (uniati) s katoliško Cerkvijo. Tudi sveta brata sta maševala v tem obredu in ga prevedla na slovanski jezik; poleg tega pa sta prevedla tudi sveto mašo našega (latinskega) obreda v staroslovenščino, kar se je do danes ohranilo v Dalmaciji.

Med uglednimi udeleženci sta bila mil. g. kanonik Aleš Zechner in škofijski tajnik msgr. Jožef Kanduth.

Sveto liturgijo-mašo je opravil dr. Stan-ko Janežič iz Trsta, ki je študiral na ruskem zavodu v Rimu in ima sedaj dovoljenje, da mašuje v obeh obredih. Po mašni pripravi je vernikom razložil pomen in potek svetih obredov, nakar se je začela sveta daritev, ki je vsa prepletena s svetimi spevi duhovnika in zbora pevcev, kar so izvajali pod vodstvom g. Holmarja obirski pevci prav strokovno dovršeno. Ljudstvo je z veliko pozornostjo sledilo pomenljivim obredom in ob koncu sprejelo tudi blagoslovljeni kruh.

nepoškodovan. Gotovo je tukaj čudežna pomoč Nje vmes, na katere praznik je bilo vse posvečeno — na praznik Marijinega imena.

Ali eno je sprhnelo v cerkvi in to so bile klopi oziroma sedeži. Pa še nekaj je tudi manjkalo v cerkvi — to je spovednice in obhajilne mize. Zato smo se odločili, da vse to nadomestimo z novim.

In res smo dočakali in doživeli veseli dan, ki smo ga praznovali obenem z našim glavnim cerkvenim žegnanjem 15. septembra, na nedeljo Marijinega imena, ko je bila blagoslovitev omenjenih predmetov. Blagoslovitev je opravil mil. g. prošt iz Dobrle vesi in nam pojasnil veliki pomen vsake posamezne stvari: sedežev, da se odpočijemo od vsakdanjega trudapolnega dela; spovednica nas opozarja in vabi, da lahko odložimo dušno breme — da se spravimo z Bogom; obhajilna miza pa naj nam kliče, da nas Odrašenik vabi: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom pozivil.“

Da se je vse to moglo izpolniti, gre posebno zahvala mil. g. proštu in kaplanoma gg. Adamiču in Davidu, ki so se neumorno trudili s svojimi nasveti in pomočjo; nadalje vsem vaščanom, ki so velikodušno darovali in še pomagali pri delu. Posebna zahvala velja tudi tvrdki Leitgeb, ki nam je po znatno znižani ceni dobavila deske in les, ter mizarškemu podjetju Eržen v Lovankah, ki je izvršilo vsa v to stroko spadajoča dela pohvalno in vsem v zadovoljstvo in še vse po primerno nizki ceni.

Oni pa, katerega časti je vse to namenjeno, naj vsem vse stotero poplača!

ST. RUPERT PRI VELIKOVCU

(Prezgodnja smrt)

V teku enega meseca smo dva šoloobvezna otroka v šentrupertske fari pokopali.

Prvi je bil Franci Sagmeister iz Ricinje. Bil je sedmi, predzadnji otrok iz verne, krščanske družine, vedno prijaznega, nasmejanega obraza, uslužen za vsako delo, tako da ga je vsakdo vzljubil.

Po zlatenični boleznii se je pojavila še hujša bolezen, katere niso takoj spoznali.

Po sveti maši je pred cerkvijo čakala na vernike globaška godba, da jih pelje v farno dvorano k slavnostni akademiji. Prostorna dvorana je bila natlačeno polna, na odru pa je mladina brezhibno izvajala bogati program. Po pozdravu in napovedi programa dr. Vrbinca, podpredsednika Krščanske kulturne zveze, v katere okrilju je bila proslava, so zaigrali tamburaši dve udarni skladbi, nakar je združen podjuniški mešan zbor zapel pesmi „Nedeljsko jutro“ in „Karantanija“, obe po besedilu in napevu Milke Hartmanove v kompoziciji dr. Cigana. Sledili sta še dve pesmi rožanskega moškega zbora: „Molitev za slovenski rod“ Em. Fajgla in „Pradedom“ Vasilija Mirka. Tamburaški in oba pevski zbora je vodil Hanzi Gabriel. Mogočne pesmi s pomenljivo vsebino so bile nagrajene z navdušenjem gledalcev.

V drugem delu proslave je najprej dr. Janežič v izklesanem govoru, katerega prinašamo na drugem mestu v celoti, govoril o pomenu apostolata svetih bratov za nekoč in danes. Kot zadnja točka pa je bila igrska slika „Luč“ iz življenja sv. Cirila in Metoda, ko prideta na Moravsko, kamor prinese luč vere med poganske Slované. To vero pa sta posredovala v materinščini ljudstva, kar je odločilno pomagalo k uspehu njunega misijona. Igra je napisal nekdanji primorski prosvetni delavec, sedaj rajni duhovnik Filip Terčelj, igrala pa je šentjanska kat. mladina v splošno zadovoljstvo. Igra je izvenela v doživeti „Hvala večnemu Bogu...“ — v zahvalo za milost svete vere, ki sta jo našim prednikom vsaj posredno prinesla sv. Ciril in Metod ter za lepo doživetje pri liturgiji v cerkvi in ob proslavi v farni dvorani.

Ker glavobol ni odnehal, je zdravnica ugotovila tumor v glavi. Prišel je na Dunaj, kjer so ga operirali; po prestani operaciji se je vrnil vesel in dobre volje k svojim dragim domačim. V šolo je rad hodil in se tudi pridno učil. Z velikim veseljem in hrepenenjem se je začel pripravljati na prvo sv. obhajilo, ki pa ga žalibog ni mogel doma sprejeti, temveč na Dunaju, ker se je moral še prej podati spet v bolnišnico. Da je bila ljubezen do Jezusa res odkrita, je pokazal tudi doma s pogostim sv. obhajilom in lepim obnašanjem v cerkvi.

Proti koncu počitnic ga je spet začela napadati bolezen tako, da so ga morali ponovno peljati na dunajsko kliniko, od koder se ni več vrnil živ. Zelo je spoštoval tudi svoje predstojnike, nikoli ni pozabil pozdrave naročiti za svojo ljubljeno razredno učiteljico in tudi veroučiteljico.

Tako je prišel Gospod po svojega dobro pripravljenega otroka, katerega je samo za kratek čas posodil temu svetu, da ga je sprejel v pravo, nebeško domovino.

Dne 1. oktobra se je pripetila blizu mosta nad Mlinskim grabnom huda nesreča: avtomobilist je povozil učenca II. razreda Roberta Gutsche, ko se je vračal iz šole domov. Ubogi fantek je iz družine, ki se je šele v jeseni iz Suhe priselila sem v svoj novozgrajeni, majhni dom. Nesrečna smrt je družino toliko huje zadela, ker je Robert najstarejši otrok in edini fant.

Pri obeh pogrebih je ljudstvo z izredno udeležbo pokazalo svoje globoko sočutje, otroci pa so obema zapeli v slovo lepe žalostinke. Zdej počivata oba ljubljena dveh žalujočih družin drug zraven drugega, kakor bi si delala družbo. — Žalujočim ostalim naj bi bil dobri Bog tolažnik!

SELE

(Mlad poročni par)

Ze od predpusta sem ni bilo v naši cerkvi nobene poroke več. Zato je zbudila poroka v nedeljo, 13. oktobra, veliko zanimanja. Pa še iz nekega drugega vzroka. G. župnik so v poročnem nagovoru omenili, da so v svojem dolgem pastirovanju poročili že okoli 300 parov, a nikoli še tako mladega kakor tokrat.

BRALCI PIŠEJO:

Zahteve škofov - produkt nacionalizma?

(Ob vprašanju povečane rabe narodnega jezika v bogoslužju)

Vsem nam je znano, da si prizadevajo cerkveni krogi — sedaj celo tudi na koncilu —, da bi bilo dovoljeno uporabljati v bogoslužju, če že ne v polnem obsegu, pa vsaj v večji meri kot doslej, narodni jezik, kar je tudi želja ljudstva. Kdor pa je bral članek župnika Mucherja iz Gospe Svete, v katerem le-ta očita in podtika svetima bratoma Cirilu in Metodu nacionalne težnje v prizadevanju za slovansko bogoslužje, bi mogel nujno priti do mnenja, da vodi podobne katoličane in zlasti škofove pri njihovem prizadevanju za večje pravice narodnega jezika v bogoslužju zgolj nacionalizem.

Mislim, da je po besedah g. Mucherja le tako sklepanje opravičeno in možno. Če pa to po njegovem mnenju ne velja več za sedanje čase — zlasti seveda ne za nacionalistična prizadevanja germanskih, romanskih in neslovanskih škofov, tedaj pa gre za dvojno mero, kar bi pri šovinističnem Nemcu ne bilo čudno. Saj vidimo, kaj vse zahtevajo za Južne Tirolece, kaj vse pa že desetletja in zlasti še dandanes odrekajo Slovincem na Koroškem!

Jasno pa je, da ne moremo škofom in nobenemu dobremu katoličanu podtikati nacionalističnih nagibov zaradi tega, če zahtevajo večjo uporabo narodnega jezika v bogoslužju. Razlogi so jasni in upravičeni. Gre za dušnopastirske razloge. Če je danes tako in če sta sveta brata pred 1100 leti že to uvidela in iz teh razlogov prosila v Rimu dovoljenje za uporabo slovanskega jezika v bogoslužju, in če jima je papež to odobril, potem smemo z isto pravico kot danes le potrditi pravilnost te prošnje in tega dovoljenja. Reči moremo, da so bili sveta brata kot tudi tedanji papež daljnovidni, ne pa nacionalistično zagrizeni, kot se to vidi pri nekaterih, ki še posebno danes, v dobi, ko se vsakemu narodu, pa najsi bo na azijskem, afriškem ali kakem drugem kontinentu, dovoljuje uporaba njegovega jezika v pouku krščanskih resnic, slovenskemu narodu to pravico odrekajo in sicer iz „dušnopastirskih razlogov“, kot pravijo.

Mislim, da je to vsakomur jasno, če njegovega razumskega sklepanja in srca ne oklepajo mrzli samoljubni nacionalistični razlogi. M.

Zenin, mehanik Hanzej Oraže, p. d. Kvadnikov, je šele lani postal polnoleten, nevesta Lidija Olip pa je šele v 18. letu, oba skupaj še torej nimata 40 let. Zato pa lahko upata, če jima Bog nakloni dolgo vrsto let skupnega življenja, da bosta nekoč obhajala zlato in morda celo biserno poroko, kakor pred leti stari Kvadnik z ženo Ano.

K poroki ju je sprejelo veliko svatov, ker imata mnogo sorodnikov in prijateljev. Pa tudi otročadi se je veliko nabralo, da je pobirala novce, ki sta jih Zenin in nevesta iz cerkve gredé trosila. Sonce se jima je na ta lepi jenski dan ljubko smehljalo, prijetno je bilo na ženitovanju pri Trklu.

Naj bo tudi na njuni skupni zakonski poti prav mnogo prijaznih in srečnih dni!

ST. JANŽ V ROŽU

(Razne novice)

Dne 21. septembra se je poročil Franci Jenko, doma iz Kožentavre, z gospodično Štefko Meglič iz Begunj na Gorenjskem. Ker se bosta mlada zakonca s časom presešila v St. Janž, sta si zakonsko zvestobo obljubila že v bodoči domači cerkvi, kjer ju je v moža in ženo povezal č. g. župnik Vošnjak.

Veseli del ženitovanja se je pa nadaljeval v prostorih Tišlerjeve gostilne.

Ker je Zenin vnet pevec in član moškega okteta, mu je ta z lepo domačo pesmijo ovenčal vstop v zakonsko življenje. Pri dobri vinski kapljici so se glasovi prav dobro ujemali, želodec pa je imel tudi dosti dela. Prehitro je potekel ta večer in raziti smo se morali iz te pristne domačnosti.

Lep jesenski dan je olepšal to slavnost, sonce je s svojimi zlatimi žarki obsijalo poročni oltar. Naj njima obseva zakonsko srečo še v naprej do zatona življenja!

Iz dolgoletnega spanja se je prebudila nekdanja sloveča gostilna „Pri Gašperju“ v Podsinji vasi. Nacizem je v zadnji

(Nadaljevanje na 5. strani)

Srečanje absolventk gospodinjskih šol v št. Jakobu

V nedeljo, dne 6. oktobra, smo se zbrale absolventke v samostanu naših sester v št. Jakobu na sestanek, ki je bil letos v drugačni obliki kot prejšnjega leta.

Naše dobre sestre so nas že čakale na dvorišču in vsako pristrčno pozdravile. Segale smo v roke druga drugi in se v lepem jesenskem in nedeljskem popoldnevu veselile, da smo se spet našle.

Bilo nas je okrog 40 — kar lepo število, vendar bi nas bilo lahko še enkrat toliko in žal nam je bilo, da niso vse slišale toliko lepega in izpodbudnega na našem zborovanju.

Po pozdravu naše predsednice gospe Rezi-ke Novak nas je razveselila naša draga gospodična Milka Hartman s svojim zanimivim in pristrčno domačim predavanjem: „Kakšen naj bo naš dom, da bo bolj privlačen in praktičen?“ Pozorno smo sledile njenim besedam. Saj smo bile vesele že same njene navzočnosti. Gotovo je bila to zanjo žrtev po prestani bolezni. Zato, gospodična Milka, hvala Vam in Bog Vam daj zdravja, da nas boste še učili in razveseljevali s svojimi nasveti in s svojimi pesmicami v naših „Odmevih“, kjer jih kar ne moremo pogrešati.

Sledil je govor g. profesorja dr. Zwittera pod naslovom: „Polje, kdo bo tebe ljubil?“ Navdušil nas je za našo domačo grudo, za dediščino naših očetov, kateri moramo ostati zvesti.

Višek tega popoldneva pa je dosegel v srce segajoči govor preč. g. župnika Tomaža Holmarja. Razložil nam je pomen „Besede“. To je najprej ime, ki ga je Bog dal svojemu Sinu: „In Beseda je meso postala...“ Ali smo že mislili, kaj molimo v angelovem češčenju? — Še eno besedo nam je dal Bog — besedo materino. Spoštujmo jo! Ne, ljubiti jo moramo! Bodimo ponosni na ta veliki zaklad, ki smo ga prejeli od svojih mater, in izročimo ga oplemenitenega in še bogatejšega našim otrokom!

„Dekleta, bodoče matere! Vam je dana vzvišena naloga, da to našo govorico rabite, čuvate, jo dajete naprej svojim otrokom kot svetinjo, dediščino pradedov. Branite to našo besedo in njeno pravico junaško, kot je tvegala svoje življenje junaška Judita, da je rešila svoj narod propasti...!“ je obirski gospod zaključil svoj govor.

Naj mu bo tu povedano, da so njegove besede zbudile v nas tako duhovno silo, da bo kos nalogam, ki nas čakajo. Navdušeno je donela potem naša slovenska pesem.

Končno je č. s. Gonzaga, ki je pravzaprav to srečanje pripravila, povežala vse besede govornikov in pesmi deklet ter nas spodbudila k še bolj zavedni volji, ki naj nas vse neštete absolventke družijo v močno družino, v organizacijo, v kateri je ljubezen in zvestoba in moč.

Nato so nas častite sestre gostoljubno povabile k obloženim mizi, kjer se je razvil žuboreč, prost razgovor. Tako so se zopet utrdile vezi med nami.

Ta lepi popoldan smo zaključile v kapeli. Spomnile smo se v molitvi tudi vseh, ki so morda bile zadržane in se niso mogle udeležiti našega sestanka.

Drugo leto pa na veselo svidenje! Pridite, kadar boste dobile vabila, da bo naša pesem še mogočnejše donela v božjo čast in nam v veselje.

Vsem govornikom in čč. sestram pristrčen Bog plačaj in Bog daj srečo!

Absolventke

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

vojni pregnal svojce iz doma in tako je bila gostilna uničena.

Juli Durnik in njen mož sta se že dolgo trudila, da bi dobila koncesijo zopet nazaj. Po težkih ovirah jima je vendar to uspelo in dne 15. septembra so imeli otvoritveni dan, ki je potekel prav živahno. Prostori so sedaj večinoma prenovljeni; upamo pa, da bo tudi v teh prostorih vladala tiha stara domačnost, katero so v predvojnem času gojili rajna Gašperica Ana Malle, babica našega vrlega pevovodje in organista Hanzija Gabriela iz St. Janža.

Tudi smrt se je oglasila spet v naši župniji. Dne 21. septembra smo spremili k zemeljskemu počitku na kapelsko pokopališče upokojenca **Martina Milpetra** v 78. letu starosti. Umrl je v celovski bolnici. Zadnji čas je zelo hiral. Živel pa je osamljeno. Bog je storil dobro delo, da ga je poklical iz tega sveta in ga tako rešil muk in trpljenja. Naj mu sveti večna luč!

(Nadaljevanje na 8. strani)

Nov tekmelec - zemeljski plin

Zemeljski plin si v zadnjih letih čedalje bolj utira pot med energetske vire in nastopa kot nevaren tekmelec premogu, električni energiji pa tudi nafti. V tem pogledu lahko prištevamo Združene ameriške države med prve na svetu; potrošnja zemeljskega plina na posameznega prebivalca je namreč v Ameriki izredno visoka in energija, ki jo daje zemeljski plin predstavlja že tretjino vse pridobljive energije; zato je energija v Ameriki cenejša kot drugod. V povojnih letih se je uporaba zemeljskega plina močno razširila tudi v Italiji, v zadnjem času vedno bolj izkoriščajo zemeljski plin tudi v Jugoslaviji.

Ni dvoma, da se bo tudi v Srednji Evropi zemeljski plin kmalu pojavil kot tekmelec premogu in tudi petroleju. Tako je v zadnjem času holandski tisk opozoril na odkritje važnih plinskih ležišč ob holandsko nemški meji, za katera so se pričeli zanimati tudi v Zahodni Nemčiji. Še pred kratkim so cenili ležišča zemeljskega plina na Holandskem na okoli 400 milijard kub. metrov, pozneje pa so to število celo podvojili, ter pišejo že o možnosti, da je na Nizozemskem pod zemeljsko skorjo okoli 1000 milijard kub. metrov zemeljskega plina. Nemški strokovnjaki domnevajo, da se utegnejo ležišča zemeljskega plina raztezati tudi na zahodnonemškem ozemlju.

Po vrednosti ustreza ena milijarda kub. metrov zemeljskega plina približno eni milijardi ton črnega premoga, to je približno polovica premoga, ki so ga lani porabili na vsem svetu. Premogovniki so namreč lani dali 2,11 milijarde ton premoga, v sami Evropi 600 milijonov ton. Holandskega zemeljskega plina ne bo seveda možno izkoriščati tako naglo, vendar računajo, da bi nekako v desetih letih že lahko pridobivali velike količine nizozemskega plina, ki bi ga seveda izvažali v sosedne države, zlasti v Zahodno Nemčijo. Zahodnonemški strokovnjaki in predstavniki velikih energijskih podjetij so že navezali stike z nizozemskimi podjetji glede morebitnega sodelovanja na tem področju.

Med zahodnonemškimi podjetji prihaja v ta namen v poštev predvsem družba Ruhr-gas AGE, ki je bila ustanovljena pred 20 leti ter izkorišča zlasti pline, ki jih razvijajo v koksarnah; v zadnjem času izkorišča ta družba tudi pline, ki nastajajo pri čiščenju petroleja.

V Zahodni Nemčiji je uporaba zemeljskega plina v industrijske namene razmeroma še malo razvita, pa tudi v svetovnem merilu je potrošnja zemeljskega plina še majhna. Tako računajo, da so lani na vsem svetu iz zemeljskega plina pridobili 15 odstotkov vse energije. Poleg Zahodne Nemčije se za nizozemska ležišča zemeljskega plina zanimajo tudi Belgija, Francija in Anglija. V vseh državah proučujejo vprašanje napeljava plinovodov. V načrtu je napeljava takšnega plinovoda od Bentheima na nizozemsko-nemški meji čez Düsseldorf, Frankfurt in Meinheim do Stuttgarta in Münchena. Prav do teh mest (Stuttgarta in Münchena) bodo speljali tudi nove naftovode iz luk ob Sredozemlju.

Sadjevec

Sadjevec, jabolčnik ali hruškovec je lahka, zdrava in osvežujoča alkoholna pijača, ki pa jo moramo vseeno zmerno uživati. Mošt vre kakor vinski in ga moramo spomladi pretočiti. Če dobi okus po gnilobi, posodi ali plesnobi, mu primešamo ob prvem pretakanju nekoliko eponita, rastlinskega ogljenega prahu: 40 do 100 g na hl takoj vzame zopni duh in se potem vsede z drugo goščo vred. Če pa je mošt kalán, z dovoljno ali preobilno čreslovino, ga očistimo s segreto želatino, 8 do 20 g na hl, ali s stolčnim beljakom dveh jajc na 1 hl. Pozimi je čiščenje bolj uspešno kakor v pomladnem, toplejšem času, ko mošt zopet kolikor toliko pokipeva. Če pa mošt zaradi preobilice sladkorja, nizke temperature ali iz kakšnega drugega vzroka še ni popolnoma pokipel, moramo to pospešiti spomladi z zgodnjim pretakanjem; če treba, dodamo nekaj umetnih kvasnih glivic.

Za naše gospodinje

Sadni madeži

Sadni madeži se dajo odpraviti, če so še sveži, s tem, da tkanino napremo čez odprtino lonca in nalijemo nanjo vrele vode, v kateri smo raztopili nekoliko boraksa; drugače pa je najboljša citronova kislina; namesto limone lahko vzamemo tudi sok zrelega belega ribeza. Nadalje odpravimo sveže sadne madeže, če jih čez noč namočimo v mleko, nato pa speremo. Na svili navlažimo madež z vodo, nato pa potresemo z boraksom in izperemo s čisto vodo. Na volni in bombažu navlažimo madež z mešanico, ki jo naredimo iz 100 g salmiaka in 100 g deževnice ter dodamo še 5 g vodikovega superoksida; po 5 minutah lahko že speremo. Madeže borovnic odpravimo z limoninim sokom ali s sokom zrelega belega ribeza ali z brusnicami. Tudi ustnice, zobe, prste, ki so umazani od borovnic, odbarvamo z brusnicami ali s citrino. Sadje in zelenjavo lupimo le z mokrimi rokami, voda naj kaplja od rok. Tako si prihranimo neprijetno rjavino na prstih.

stenami pridno zračimo ob suhem vremenu, če le mogoče s prepihom, pozimi pa pridno kurimo.

V kuhinjah preprečujemo vlago s tem, da imamo med kuhanjem okno odprto, pozimi pa naj bo vsaj priprto. Pokrivajmo posodo med kuhanjem! Tudi vlažno klet izsušimo s tem, da postavimo vanjo posodo s klorovim ali živim apnom. Vlažne stene je dobro večkrat oprati s živim apnom, zlasti če je omara prislonjena k steni in je nevarnost, da začne plesniti.

Dokončno zavarujemo hišo pred vlago in proti zamakanju s cementnim ali firneževim pleskanjem, z asfaltom in podobnim. Sicer pa je težko osušiti vlažna stanovanja, kamor ne posije sonce.

Revolucionarna novost v kmetijstvu:

„Naočniki“ za kokoši

Danes ne vemo, v kateri glavi se je porodila misel, da bi kokošim nadevali naočnike, a vso zadevo je podrobno proučila ameriška družba „Wetersin - Incubator Company“. Ta je ugotovila, da se s tem navadnim predmetom, postavljenim nad kljun perutnine, znatno zboljša reja in poveča donosnost živali.

Statistični podatki navedene ameriške perutninske farme pravijo, da jata kokoši z naočniki znese 30 odst. več jajc kot enaka jata v istih razmerah, a brez naočnikov. Nadalje trdi statistika, da so jajca, ki jih daje perutnina z naočniki, bolj debela in za 9,7 odst. težja ter za 19 odst. rodovitnejša, tako da je med njimi znatno manj klopotcev. Kar se tiče smrtnih primerov zaradi kanibalizma — da se kokoši pikajo, izpulijo in pojedjo perje in marsikatero kokoš tudi ubijejo — pravijo statistike „Wetersin - Incubator Company“, da jih sploh ni. Kokoši z naočniki namreč ne vidi drugih in zato ne more biti razdražena, marveč je ves dan mirna, mirno uživa krmo, se redi in nese jajca.

Ameriški znanstvenik Boyd A. Wivori, ki je strokovnjak za živinorejo in še posebej za perutninarstvo, je izjavil na zadnjem kongresu v Avstraliji, v Sidneyu: „Naočniki iz plastike podvojijo čisti dohodek perutninarske farme“.

Za naše matere

Oh, ti otroci...

„Stanko naju mrzi...“

...zaradi tega sem ga morala poslati k svojemu stricu na deželo; poleg tega sem pa še bolj šibkega zdravlja in res nisem mogla več vzdržati z vsemi otroki... Po enem letu se je Stanko vrnil silno spremenjen. Z bratci je ljubezniv in prijazen kot prej. Toda z očkom in z menoj je, kako bi vam rekla, skoraj sovražen, uporen, mrzel. Zanimivo je ravno to, da pri stricu ni dajal nobenega znaka neubogljivosti ali neprijaznosti; ravno tako se niso pritoževali nad njim ob zadnjih počitnicah, ki jih je preživel na neki počitniški koloniji. Zakaj je torej do nekdanj svojega ljubega „očka in mamice“ tako mrzel, kot bi občeval z dvema tujcema? Kaj naj storimo?

Gospa, gospod! Veste zakaj morda „zgle-da“, da vas Stanko več ne ljubi, da vas ni-ma več rad? Toda verjemite, on vas še vedno ljubi, le, da ste vi morda kdaj storili ne-hote kak korak, po njegovem mnenju na-pačen in ga je on razlagal kot znak vaše hladnosti do njega.

Stanko ni, čeprav morda zgleda, do vas sovražno razporežen, čuti se le užaljenega (v svoji še vedno pristrčni in globoki ljubezni), zapuščenega, odkar ste ga poslali k stricu. On je to vzel, kot da se ga hočete iznebiti. Verjetno je duševno veliko trpel, kot pač trpijo otroci, ne da bi se o tem z Vami pogovoril, in je raje požrl marsikako solzo... To ga vznemirja, kadar je v vaši navzočnosti in iz te „zapuščenosti“ (po njegovem mnenju) izvirajo čustva užaljenosti, zamerljivosti. Na vse načine skuša najti dokazov, da bi z njimi upravičil „veliko krivico, ki se je z njim zgodila“, ko je bil „iz-gnan“ iz hiše...

Vaš Stanko, gospa, se mora v rojstni hiši „znova roditi“. In to je v glavnem delo vas in vašega moža. V začetku skušajte popolnoma mirno prenašati njegove nespošt-ljivosti, zadržane odgovore itd. Vedno imejte pred očmi pregovor, da se ujame več muh na eno kapljo medu kot pa na skledo kisa!

Predvsem Ti, oče, bodi Stanku res oče in prijatelj. Prezirajte nekaj časa njegovo mr-kost, predrznost itd. Preden od njega kaj zahtevate, ukažete, naložite odgovornejše delo, mu morate prej izkazati popolno zaupanje in tudi on mora to čutiti.

S potrpljenjem in s tesnim sodelovanjem očeta in matere se bo v domačem ognjišču spet zaiskril navidezno pogašen ogenj Stan-kove ljubezni do vaju in bo s svojo toploto spet napolnjeval vso hišo. Včasih zadostuje le majhen, toda pravilno storjen korak, pa se dosežejo popolnoma nepričakovani uspe-hi. Poskusite!

Ni torej časninarska rasa trditev, da je koristno nadeti kokošim naočnike, s čimer preprečimo v kurnikih piko ali kanibalizem in imamo še druge koristi, in sicer: mena ne nastopi tako hitro, v kurniku je večji mir, ne vidimo več golih in krvavečih kokoši, nesnost je večja in rednejša, krmo se manj trati, ni več ubitih in izkljuvanih jajc.

Ročno kolo

Na angleškem trgu so se pojavila tako imenovana „mini-bik“ ali ročna kolesa. Izumil jih je mehanik Monton, ki se je ukvarjal 3 leta z novo iznajdbo. Kolesa imajo v premeru le 45 centimetrov, višina ogrođa je pa primerna za odraslega kolesarja. Posebnost ročnega kolesa obstaja v lahkem materialu in v možnosti, da vozilo v dveh minutah spraviš skupaj kot kak dežnik in ga lahko neseš v roki.

Ta vrsta koles, ki imajo zdaj še ceno 2.000 šilingov, bodo prav prišla turistom, ki bodo kolo v breg vzeli kar pod pazduho, po klancu ga pa spet raztegnili in hajdi veselo naprej.

Debiž

Že pred nekaj leti je japonsko notranje ministrstvo priporočilo prebivalcem področij, kjer so potresi zelo pogosti, naj imajo doma ribe v akvarijih. Ugotovili so namreč, da postanejo ribe že nekaj ur pred potresom nemirne in švigajo po vodi.

Na ta način ljudje lahko pričakujejo potres že vnaprej in se nanj pripravijo. Za prebivalce Japonske, kjer zaznamujejo potresomeri povprečno tri do pet potresov dnevno, je ta pripomoček velikega pomena.

ZA FANTE:

Izobražen fant

V nekaj odlomkih smo govorili o deklški lepoti. Saj je to tako tesno povezano z deklškimi problemi. In videli smo, da je tudi te probleme treba znati prav reševati, jih spraviti v sklad z zahtevami Onega, ki je početnik vseh darov in zmožnosti.

Pa tudi fantom je treba dati nekaj podobnega, da bo njih življenje bogato in plodno. O lepoti njim govoriti, bi bilo verjetno zgrešeno, čeprav jim okusa za lepo nikakor ne smemo odrekati. Toda vse bolj „fantovsko“ je, če se fant zanima za to, kar je koristno, kar je v zvezi z izobrazbo, napredkom. Zato bodi par odstavkov posvečenih fantom, ki hočejo veljati za modre, pametne, izobražene.

Staroveški Grki so že stoletja pred Kristusom postavili človeku za življenjski vzor negovanje telesa in vzgojo duše. Imenovali so ta dvojni cilj „kalogathia“. „Kalos“ pomeni lep, „agathos“ pa dober; torej lepota telesa in dobrota duše, oboje združeno v ubrano enotnost. Povsem pravilno so spoznali, da ima človek dušo in telo. In za dosego svojega življenjskega ideala mora posvečati skrb obema sestavnima deloma svoje narave.

Podobno je tudi starim Rimljanom v prvem stoletju po Kristusu zapel poganski pesnik Juvenal, da je bogove treba prositi, „da bo zdrav duh v zdravem telesu“. Prvenstvo ima torej duša. Telo je posoda zanj. Glavna skrb gre duši; a tudi telesa ne smeš zanemarjati. Ne smeš zanemarjati zunanjosti, ker zaradi tega lahko trpi tudi notranjost.

Le prerado pa se zgodi, da se zlasti mlad človek preveč vda športu, ki se lahko sprevrže v pravcati kult telesa. To je znak, da smo zgubili prave življenjske nazore ter smo ob zgrešenih smernicah zašli na materialistično stranpot.

Človek kot družabno bitje sprejema vzgojo in izobrazbo od svoje okolice. V domačem okolju je ves ta vpliv domač, ponajveč še slovenski. Vsa okolica diha domačnost, ki ima svoje temelje v tradiciji. Tako raste mlad človek iz slovenskega doma in krščanske družine.

Prve temelje izobrazbe črpa v domači hiši, farni cerkvi in šoli, v kolikor ona gradi na narodni tradiciji. Po izstopu iz šole je odločilne važnosti, da se fant priključi versko-kulturnim organizacijam in se posveti kulturnemu delu s petjem, igranjem, športom in podobno. Važen pripomoček k temeljitosti izobrazbi je veselje do knjig; čitanje knjig in revij ima čudovit učinek. Načitan človek poseduje neprecenljiv zaklad. Marsikaj, kar je mlademu človeku ideal, združen z velikimi žrtvami in stroški, v poznejših letih izgubi veljavo, znanje pa mu je zvest spremljevalec skozi vse življenje.

Izobražen fant še vedno uživa ugled! Zares je vredno, da slovenski fant vsaj toliko žrtvuje za izobrazbo svojega duha, kot za šport ali kaj podobnega.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Zadnja papeža in človeška družba

S smrtjo papeža Pija XII. se je nehala pisati zelo bogata knjiga cerkvene zgodovine. Z izvolitvijo papeža Janeza XXIII. se je začela pisati nova, nič manj zanimiva in bogata. Z njegovo smrtjo se je tudi ta knjiga zaključila. Dne 21. junija — z izvolitvijo sedanjega papeža Pavla VI. — pa se je začela pisati nova. Pisala se bo ves čas, dokler bo živel papež Pavel VI.

Ko je bil po smrti papeža Pija XII. († 9. 10. 1958) izvoljen za najvišjega poveljnika Cerkev beneški patriarh, kardinal Angel Jožef Roncalli, star 77 let, je tudi mnogo katoličanov zmajevalo z glavo. Kako naj vodi Cerkev starček, ki je bolj potreben počitka, kakor pa dela in skrbi, ki jih nalaga odgovorna papeška služba? Ti katoličani se niso zavedali, da Sveti Duh veje tam, kjer sam hoče.

Z veliko ponižnostjo, toda z brezmejnimi zaupanjem v Boga in njegovo pomoč je papež Janez XXIII. vzel v svoje roke krmilo mogočne ladje Kristusove Cerkev. Začel je pogumno sejati seme božje besede. Svojo setev je zalival z obilno molitvijo, s svojo izredno dobroto in ljubeznijo. Znal je zabrenkati na tiste strune, ki so našle v človeških srcih najgloblji odmev. Vedel je, da so nesrečni ljudje na zemlji dobrote in ljubezni najbolj potrebni. S svojim očetovskim srcem ni osvojil samo katoličanov, ampak tudi druge kristjane in razorožil celo nasprotnike. Njegovi izredni dobroti se niso mogli ustaviti, ampak so ji odpirali svoja srca in jo hvaležno sprejemali. Dali so mu ime „papež Janez Dobri“.

Preč s frazami!

Fraze so prazne in zvanečane besede, ki največkrat ne prihajajo iz srca. Navadno so nekaj priučenega, brez globlje vsebine. Posluhuje se jih diletantizem, ki v puhlih frazah oznanja svojo modrost. Imajo pa fraze moč, da nevedne in lahkovorne očarajo, zapeljejo.

Seveda je prav, če se tudi resnica podaja v lepih besedah. Toda besede se ne smejo vrtati namesto resnice in za resnico. So pa ljudje, ki se delajo silno učene, a učene so le njih besede, če pa hočemo tem besedam priti do dna, se pokaže, da sploh nimajo nobene podlage; videz je globokoumen, notranjost pa je prazna. Navadno taki ljudje sami niti ne razumejo tega, kar govorijo in pišejo. Frazе, same fraze!

Njegovo izredno ljubezen do človeške družbe nam posebno dokazujejo okrožnici „Mati in učiteljica“ in „Mir na zemlji“. S tema okrožnicama je papež Janez XXIII. posegel v vse globine življenja današnje človeške družbe. Opozoril je na vsa važna pereča, zapletena vprašanja, ki ogrožajo njen obstoj. Toda ni opozoril samo na ta vprašanja, ampak je tudi dal jasna navodila, kako naj se v častni in večni blagor vse človeške družbe rešijo. Z omenjenima okrožnicama je pridobil Cerkev in njenemu socialnemu nauku izreden ugled. Ves svet ju je hvalil in občudoval.

Njegovo najvažnejše delo pa je sklicanje vesoljnega cerkvenega zbora. Tudi prejšnji papeži so mislili nanj, pa se ga niso upali sklicati. Papež Janez XXIII. pa ga je sklical in začel. Vrgel je seme v zemljo. Z njim je hotel Cerkev in katoličane preroditi s Kristusovim duhom. vse ljudi opozoriti na Cerkev in jim jo približati, obenem pa pospešiti zedinjenje vseh kristjanov v Kristusovi Cerkvi.

Toda sredi ogromnega dela je papež Janez XXIII. zbolel in umrl (3. junija letos). Toda že 21. junija je prvi kardinal diakon v Rimu sporočil vsemu svetu, da je izvoljen novi papež. Kardinali so namreč izbrali za Kristusovega namestnika na zemlji milanskega nadškofa in kardinala Janeza Krstinika Montinija.

Božja Previdnost ga je 30 let pripravljala na najvišjo službo v Cerkvi. Ko je bil še mlad duhovnik, je že dobil odgovorno službo v vatikanskem državnem tajništvu, kjer

Ze stari kitajski modrec Konfucij je bal je dejal: „Vrnite besedam njih pravi pomen!“ Papež Pij XI. pa je poudaril isto: „Vrnite rečem njih pravo poimenovanje!“ Le v zmešnjavi pojmov je frazerstvo možno.

Koliko je besed, ki se rabijo kot fraze, ne da bi se določil njih pravi pomen. Kako zelo se n. pr. zlorabijo besede svoboda, pravica, kultura, demokracija, socializem, da imenujemo samo nekatere. Prav tako pa se tudi premnogokrat resnično stanje zakriva s frazami zlasti v političnem življenju. Najhujša zločina in pomori tisočev nedolžnih ter kazenska taborišča se opravičujejo s frazo napredka, progresivnosti, graditve socialistične družbe. Isto se dogaja tudi v umetnosti, znanosti in celo filozofiji.

zaprav tuja, toda bili so rojeni akrobati ali vrhovodci, ki se ničesar niso ustrašili. Nad vse so ljubili nevarnost ter se igrali s tem. Nemci nikoli niso izgubili cilja iz oči; vsaka kretnja je bila preračunana na določeno namero, znali so podrediti osebno častilželjnost splošnemu uspehu v korist. Prijetno je bilo tudi opazovati razloček v obnašanju otrok v obeh občinah. Navihanci so bili vsi. Ali naj so Parižani utegnili narediti karkoli, za nje se je vse ugodno izteklo. S čudovito ljubkostjo so se izmuznili iz vsakega položaja, ki bi jih utegnil osramotiti in spraviti v slab glas. Kakšen dovtip, smehljaj, priliznjena beseda, in vse je bilo spet dobro. Če je kateri berlinski mladeček prav isto storil, je žalostno ostal v stiski in zagati. Naj je poskušal kakorkoli, da bi se opral ter opravičil, ga je vseeno zadelo osramočenje. Večinoma niti poskusil ni.

Francozi so znali ravnati z ljudmi in priznati jim moramo: bili so tudi postrežljivi in zaupno domači. Naravi in živalim so pa ostali tuji. Povsem drugače Nemci. Ljudem so se le plaho približevali, namesto tega so pa bili eno z božjo lepo naravo in tudi veliki prijatelji ter ljubitelji živali. Nikoli ni bilo videti, da bi kdo izmed njih mučil kakšno žival ali cvetlice trgal na koščke.

Samo po sebi umevno je, da je voditeljica prisegala na svoje Francozke, Avstrijke pa na Nemce. Župnik je pa nad obojimi stal blagoslovilajoč in vzdihujoč. Zaupal pa je samo še na — čudež božji.

Čudovita ter pomenljiva so pota Gospodova: čudež se je zgodil.

je bil najožji sodelavec papeža Pija XII., potem pa svetovalec in pomočnik tudi papeža Janeza XXIII.

Drugi dan po izvolitvi je novi papež Pavel VI. že govoril kardinalom o svojem delovnem načrtu. Z brezmejnimi zaupanjem v božjo in Marijino pomoč prevzema službo vodstva katoliške Cerkev. Nadaljeval bo delo svojega velikega prednika, papeža Janeza XXIII. Izpeljal in končal bo vesoljni cerkveni zbor. Preuredil bo zakonik cerkvene prava, da bo bolj odgovarjal modernim razmeram. Vsem ljudem bo dober pastir in skrben duhovni oče. Posebno bo ljubil dušne pastirje in vernike, ki nimajo svobode. Misijonarji mu bodo dragi kakor punčica v očesu. Odpiral bo svoje srce mladim, učiteljem, častnikarjem, znanstvenikom in državnim poglavarjem, zlasti tudi obrtnikom, rokodelcem in delavcem. V Milanu se je za delavce tako zanimal, da si je pridobil naslov „delavski nadškof“. Končno bo ljubil vse trpeče: bolnike, reveže, preproste, ponižne duše, begunce in izseljence.

Za vse delavce je posebno razveseljiva napoved novega papeža, da bo z veliko vne-mo učil in širil socialni nauk Cerkev in delal za mir in za zedinjenje vseh kristjanov.

Gregor Mali

Iz filmskega sveta

SORAYA PRVIČ V FILMU

Kot je že znano, se je bivša perzijska kraljica posvetila filmu, kar je med Perzijci povzročilo mnogo nevolje. Prvi njen velik nastop bo v filmu „Carica“, v katerem bo prevzela vlogo Katarine Velike. To je povedal italijanski filmski producent Dino de Laurentis, režiral pa bo film Alberto Lattuada. Film bodo začeli snemati sredi prihodnjega leta v Jugoslaviji.

TELEVIZIJA OSVAJA UMETNOST

V Tokiu so ugotovili, da postaja televizija prava veselisa sveta. V nekem tamošnjem strokovnem listu so zapisali, da je že 132 milijonov televizijskih sprejemnikov v obratu v 86 deželah sveta. Vseh televizijskih oddajnikov pa je na svetu 3672. V prihodnjem letu bo 17 nadaljnjih držav dobilo televizijsko omrežje s 24 oddajniki. Prvo mesto zavzemajo seveda ZDA, kjer je v obratu 58 milijonov sprejemnikov in deluje 550 zasebnih oddajnikov. Poleg teh je še 62 oddajnih postaj, ki oddajajo zgolj kulturne in vzgojne programe.

FESTIVAL V MOSKVI

Na moskovskem mednarodnem filmskem festivalu je prejel prvo nagrado Felinijev film „Osem in pol“ Tretjo nagrado je prejel jugoslovanski film „Kozara“. Festivala se je prvič udeležila tudi večja skupina ameriških filmskih umetnikov in je zlasti Dany Kaye postal zelo popularen, ko je na javni prireditvi poleg ameriških zapel tudi eno rusko pesem.

Helena Haluschka:

16

LAMOTSKI župnik

To je bilo preveč smešno. „Sovražnik“ je osupel, rdečica je obliła obraze. Neki mali Parižan, Fifi po imenu, je s prstom pokazal na smešne hlače — hlače pa, bodi jim odpuščen, so nato pokazale svojo zadnjo stran, na kar jim je užaljeni Parižan zaklical „Boš“.

„Schwein,“ je odgovoril Dunajčan.

Kaj pomeni „boš“, kaj „švaj“, ni nihče vedel, vsak je pa pod tem sumil cel svet zaničevanja.

„Boš, boš, boš,“ so kričali nekateri glasovi, „vol, osel, kamela, dromedar, krokodil,“ je donelo sem ter tja in že so si vsi bili v laseh. Bil je krasen boj. Nihče se ni bojzljivo zadaj skrival, videti je bilo, da je izročilo ali predanje v korenjačkih. Fifi, junak, je bil napadel največjega nemškega plavalasca, bevskal je okoli njega kakor mali kužek pinč okrog psa bernardinca, skočil mu je med noge, plezal kvišku po njegovih nogah, spretno in naglo se mu je izmuznil iz prstov, tako da se je Nemec v najboljsem primeru še mogel braniti. Za to so se bile irhaste hlače z Dunaja zmagovito obnesle nasproti tistemu, ki je nosil patenta vredne motvozne naramnice, tako da se je Tintin v svojih gatah ali spodnjih hlačah z eno hlačnico skoraj moral umakniti.

Boj je divjal dalje. Zaman se je voditeljica, smrt prezirajoč, vrgla med junake, dobila je le modre lise od bunk. Otroci so bili pripravljeni umreti za domovino. Župniku pa je šinila pametna misel v glavo. Svoj modri dežnik je potegnil iz ovoja ter mlatil z njim, kar je mlatiti mogel, tolkel je po prijatelju in sovražniku, tako kakor naš Gospod Bog daje dežiti na pravične in krivične. To je izdalo. Krdeli sta se morali pred svetlim orožjem skupno umakniti in zapustili sta bojišče, posejano s pisanimi zmagovalnimi zastavami.

Tako je potekel „praznik sprave“ pravzaprav ne povsem tako, kakor bi si bilo želeli.

Odslej je bil naš župnik previdnejši, skrbel je najprej, da se krdeli navadita od daleč na svoj medsebojni pogled. Pri igri si otroci niso več prišli tako blizu, da bi se spet mogli zagrabit za ovratnike, toda vsekakor zadosti blizu, da so se mogli opazovati med seboj. V obeh taboriščih je vlada la častilželjnost, da bi se nasproti sovražniku izkazali, češ da ga v vseh rečeh prekašajo. Pogrešali so drug drugega, če so se morali igrati, ne da bi jih drugi pri tem opazovali.

Brez dvoma so bili Francozi bolj živi, bolj iskri in odločili so se hitreje za kako početje, toda Nemci so pa spet imeli več smisla za šport ali določeno igro, več discipline ali redoljubnosti, več temeljitosti znanja. Francozi so bili intuitivni ali gledajoči, Nemci refleksivni ali razmišljajoči; Parižanom sta bila šport in telovadba prav-

Preden pa bom to reč pripovedovala, mi dovolite, da vam predstavim kraj dejanja. Komaj boste verjeli: to je gnojna jama Nardinove mame. Dokaz za to, da najbolj zlahtne cvetlice morejo na gnoju uspevati; sploh pa temu dejstvu rastlinoslovje nikoli ni oporekalo.

Nekega dne torej je bila imenovana jama odprta, smrdela je v svoji kakor brezno globoki črnini. Višji hlapec je bil pozabil zapreti železno omrežje, potem ko je polival na vrto z gnojnico. Na stotine kovinasto modrih muh je brenčaje letalo okoli tega veselega dogodka in nepremagljivo privabilo male Francoze. Kar mika mesarsko muho, to ne pusti pravega pariškega fantalina nikoli hladnega. Na robu čepeč, so si ogledali črno globočino, metali noter kamne in se blaženo radovali, če je pljusnilo tako visoko, da je enega izmed njih zadelo. Ko je bila ta igra zadosti dolgo trpe-la, so s tekom in zagonom skakali čez jamo, od enega roba do drugega. Tudi najmanjšemu se je posrečilo... zakaj iz daljave, polne spoštovanja, so jih vendar Nemci gledali. Le-ti še nikoli niso bili poskusili tako nevarne zgodbe. S smehom in šalami so jih Francozi izzivali. Nemci so mahedrali bliže — Francozi so se odstranili, na videz malomarno. Nemci naj le poskusijo, če bodo zmogli kaj takega.

Justav, berlinski mladeč, korenjak, dolg kakor drevo, je kot prvi izzval usodo, z zaničljivim smehljajem na ustnicah. Ne da bi se količkaj zaletel in zagnal, je skočil z obema nogama — v gnojnično jamo. En sam prestrašen krik — njegovi spremljevalci so

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

ŽENIN V KADUNJAH

ZGODBA IZ DOMAČIH HRIBOV

Ravnjakov Tonč z Raven je bil res srečen: mlad je bil, postaven, imel je velik grunt brez dolgov — oče mu ga je že pred leti izročil —, njegov svet je bil rodovit, po petnajst repov je imel v hlevu, povrh še zmeraj nekaj denarja v skrinji, tudi glave je bil bistre in dober gospodar.

Ena reč pa ga je kazila: Bil je neroden in strahopeten in se je ljudi bal. Če si videl Tonča med znanci, si menil, da je bolj živ in pogumen kakor vsak drug. Smejal se je in šalil, da mu jih ni hotelo zmanjkati; kakor hitro pa je stal pred kakim neznancem, mu je jezik v ustih zamrznil, oči pa je pobesil in si jih ni upal dvigniti. Če ga je še celo kak tujec nagovoril, tedaj je kar ves zardel, jecal je in bleknil prav kako neumno, z rokami pa od same zadrege ni vedel kaj početi.

Pri Ravnjaku bi bila že davno potrebna mlada gospodinja. Stari Ravnjak je mladega zmeraj bolj naganjal, naj že pripelje ženo na dom. Tonč je sicer imel že dalj časa Rutnikovo Jerčko, čedno dekle iz Bistre, na piki. Toda najsi je še tako meril nanjo in si jo želel, tega poguma pač ni imel, da bi jo bil vprašal.

Stari Ravnjak je videl, v kaki stiski je sin; odločil se je, da bo s starim Rutnikom sam opravil in tako sinu olajšal snubitev. Tisti teden pred svečnico je šel v Bistvo in ga ves dan ni bilo nazaj. Ko se je pozno na noč vrnil, je bil židane volje. Poklical je sina in mu dejal:

„Tonč, zdaj pa ne smeš več odlagati! Na svečnico te morajo z Jerčko oklicati.“

Tonč je stopil korak nazaj in je zajecal: „Mene? Na svečnico?“

„Da, tebe in Jerčko.“

„Ko bi bilo Jerčki prav in staremu!“

Za dobro voljo

Otroška. — Mama vidi, da Petrček je čokolado, in ga vpraša: „Kdo pa ti je kupil čokolado?“ — „Sam — z denarjem, ki si mi ga dala za pisemsko znamko.“ — Ali nisi kupil znamke in je nalepil?“ — „Ne, saj ni bilo treba! Pismo sem tako spretno vrgel v nabiralnik, da ni nihče opazil, da je brez znamke,“ se Petrček odreže.

Najlepša muzika. — Oče in sin sta čakala na kosilo. Obetali so se jima zabeljeni koruzni žganci, ki jih je mati pravkar pripravljala. Ko so bili že v skledi, jih je polila z vročo mastjo, da je močno zašumelo. — „Vidiš, fant, to je pa lepa viža,“ pravi oče. — „Že, že, samo prekratka je!“ zavzdihne sin.

se razpršili in klicali na pomoč. To uro je bila vsa vas pri delu na polju — klicev ni slišal nihče. Tintin, Parižan z motvozno naramnico, je hitro pritekel, se zleknil ob robu jame ter stegnil in pomolil navzdol svoje roke. Dolgi Justav je v svoji temni omaki naredil obupne plavalne kretnje, ni pa mogel doseči ter prijati rok, pomoč nu-dečih — manjkalo je pol metra.

„Držite me za noge,“ ukaže zdajci Parižan in se dá z glavo naprej spuščati navzdol, medtem pa ga njegovi prijatelji krčevito drže za noge in za hlače. Tako je ravno še dosegel Justavove roke. Tačas je pa bil mali Fifi privlekel neko lestvo. Leto so spustili navzdol in tako je bil dolgi Justav spet spravljen na dnevno svetlobo in z njim vred njegov reševatelj Tintin.

Kot zamorček je prišel Justav ven iz jame. Tintin je bil pa vijoličast v obraz, roke so bile nabuhle, komaj je še mogel dihati, kri mu je iz nosa tekla in bil je zelo omamljen. Dolgo je trajalo, preden se je spet opomogel. Toda potlej so ga proslavljali kot junaka in „zamorec“ Justav iz Berlina se ga je oklenil okrog vratu.

„Camerade, camerade,“ mu je zagotavljal Tintin ter ga ginjen potrepal po ramah. Nato sta šla skupaj pod vodno črpalko, in ko sta se temeljito osnažila, sta šla na sonce, da ju je peklo in osušilo. Oba tabora sta se zbrala okoli njiju ter si tiščala nos. Dobila sta tudi novi imeni. Dolgi Justav se je imenoval „Jauchenfatzke“ in njegov rešitelj „la Melasse“.

Od te ure sta „Jauchenfatzke“ in pa „la Melasse“ postala neločljiva prijatelja.

„Mislim, da se ti ni treba bati.“

„Pa jaz z Jerčko še nisem govoril.“

„Boš pa zdaj moral! Glej, da boš prav zini!“

„Pa Rutnikovi bodo gledali! Saj si nismo dosti znani.“

„Šleva, ti! Naj gledajo, saj se ne boš stal. Sicer pa sem ti že jaz pot pripravil. Danes sem bil tam; boš videl: šlo bo ko namazano.“

„Kaj? Tam ste bili? Ali je Jerčki po volji? Ali me mara?“

„Meni se zdi, da ji je prav. Več jo moraš pa sam vprašati, saj zaradi tega boš šel tja.“

„Ali boste šli z menoj?“

„Kaj šel! Svoje sem opravil. Snubiti moram sam.“

„Kako pa moram?“

„Nedeljsko se pač obleci, pojdi k Rutniku in ga prosi za dečvo!“

„Kako moram reči?“

„Ali si šele včeraj prišel na svet, da ti je treba tako rekoč žlico v usta nositi? To si gredé namisli, kaj boš rekel! Pri takih rečeh je glavno, da besede lepo postaviš.“

Tonč je pobesil glavo in je gledal plaho v tla. Staremu se je skoraj zasmilil; zato je dejal čez nekaj časa:

„Nikar si ne delaj takih skrbi! Bo laže, kakor si misliš. Ko boš v hišo stopil, pozdravi, potem bo že beseda dala besedo.“

„Pozdraviti?“

„Da, reci: Dober dan! ali: Dober večer! Potem se jim bo že posvetilo, ko te bodo videli v nedeljski obleki. Bodo že oni začeli.“

Nekaj časa sta oba molčala. Nazadnje je vprašal sin:

„Oče, ali ne bi bilo še dovolj zgodaj, če se o Veliki noči oženim?“

„Ne,“ je odgovoril stari odločno, „zdaj o pust! Hočem! Jutri boš šel in boš opravil. To je moja zadnja beseda. Zdaj pojdiva večerjati!“

Drugi dan se je nagibal h kraju. Mračilo se je. Počasi je šel Tonč proti Bistri. Bil je prazne oblečen, svojo najboljšo obleko je imel na sebi. Kar dobre volje je bil. Oče ga je pri odhodu še vzpodbudil in zdaj je tudi sam verjel, da bo res šlo vse po sreči. Lepo si je tudi namislil, kako bo rekel, ko bo Jerčko zasnil, in je besede vso pot ponavljal.

Vtem je prišel v Bistvo. Zdaj je stal pred Rutnikovimi durmi. V hiši je gorela luč, čul je govoriti. Zdaj pa, ko je napočil slovesni trenutek, mu je srce spet „ušlo v hlače“. Gotovo je že desetič prijel za kljuko, ali

Zakaj na nobeno reč se Francoz bolj ne naveže kakor na človeka, kateremu je smel viteško pomagati in Nemec ne pozna nikake večje sreče kakor zvestobo.

Našli so se.

Mali Fifi se je bil seveda pridružil največjemu Dunajčanu, dal se je nositi od njega na ramah ali štiporamo ter mu je zato podaril lepo stekleno kroglo. Kmalu so začeli reči sploh zamenjevati med seboj. Kar se je le našlo v preluknjanih žepih: razglednice, znamke, špagat ali motvoz, gumbi, denar in nožički, vse je spremenilo lastnika.

Kmalu so si med seboj povedali tudi prve misli s posnemajočimi kretnjami.

Irhaste hlače... vezena naramnica... „Qu'est-ce que c'est? Qu'est-ce que c'est?“ Dunajčan je z vojaškim pozdravom položil roko na kapo ter nato pokazal proti nebu: „Grüß Gott!“

„On meni,“ je učen razlagal Tintin, „najbrž je spomin na njegovega očeta, ki je padel kot vojak.“

„Pauvre, pauvre!“ Potrepjali so ga po rami. Smejal se je dobrodušno.

„Was ist das?“ (Kaj je to?)

Gustav je pokazal na fotografijo, ki jo je bil Tintin potegnil iz svojega hlačnega žepa.

„Maman.“

To besedo so vsi razumeli. Bila je skupna dobrina, najbolj prirčna izmed vseh.

„Voilà mon papa, voilà ma soeur,“ tako je zvenelo nato sem in tja.

Mali Fifi je pokazal podobo lepe žene v krasnih oblačilih. „Kaj je to?“ „Qu'est que c'est?“

srce mu je tako burno tolklo, po hrbtu mu je letelo vroče in mrzlo, da je postal čisto zbezan. Sezul si je čevlje, da bi ga notri nihče ne čul. Nekaj časa je okleval. Že jo je hotel pobrisati, tedaj se je spomnil očeta. Ves obupan je pritisnil kljuko, duri so se odprle. Iz sobe je zaslišal molitev; bili so pri rožnem vencu. To mu je bilo po volji. Zaprl je duri in obstal v temni lopi. Počasi bo že šlo, si je prigovarjal. Vtem so v sobi umolknil. Moški glas je rekel:

„Duri so se odprle.“

„A, to se vam le zdi,“ je odgovoril mladikast glas.

„Ne, razločil sem. Jerčka, poglej!“

Tonč se je silno ustrašil. Na prstih se je splazil pod stopnice in se je skril v kot. Dekle je prišlo s svečo, se je ozrlo, stopilo k durim in jih odprlo.

„Nikogar ni,“ je zaklicala v sobo.

„Zakleni! Vedno se potikajo kaki brezposelni okoli,“ je ukazal oče.

Dekle je zaklenilo, ključ je zaškripal, po-

St. J.:

STARCA

Bajta je bila ozka in stara. Tujec je strahoma stopil vanjo, zakaj zidovi so križem kražem popokali, stene so se nagnile kot stavec, ki ga starost vse bolj ključi, nagniti tramovi so lezli k tlom.

Bajta je bila kot revna, umazana igračka, prilepljena k veliki, novi in ko sonce sveti trgovini vaškega trgovca. Ta je že desetkrat prekel to sramotno beračijo, pa ni nič pomagalo.

V bajti sta prej ko slej živela starca svoje tiho, skromno življenje. Vstajala sta navsezgodaj, hodila na svojo njivico v breg, gonila past kravo edinko, vsa trudna zvečer odmolila rožni venec pa mirno in vdano legala spat. Dan za dnem tako. Enkrat, včasih dvakrat na dan se je pokadilo iz razdrtega dimnika — znamenje, da sta mož in žena še pri življenju.

Pozimi je bajto malo pogrela kravica, malo pa čoki in suhljad, nametana pred vrati. Čoke je z velikim naporom izruval mož, suhljad je potrpljivo nabrala žena. Tako sta se grela ob starem, očrnelem ognjišču.

Zdelo se je, da bo za večno tako. Tisto zimo pa je osemdesetletni stavec Matija obležal. Zena Tona, ki jih je štela pol desetletja manj, mu je stregla, kuhala čaje. Dvignila ga je na noge, a takrat je legla sama.

Ležala je v edini sobi in strmela v leseno tramovje nad seboj, od koder so vdano viseli živorumeni storži koruze, nekaj ovenelih grozdov in kos svinjine. Matija je torkljal okoli nje, popravil strgano plahto, ponudil lonček kamiličnega čaja pa se počasi, previdno, momljajoč sam s se-

tem se je vrnila v sobo in molili so dalje. Tonču ni bilo lahko pri srcu, ko je čepel pod stopnicami. Kaj zdaj? Da bi po rožnem vencu stopil v sobo in zdrdral, kar si je za snubitev zložil? Ne, nikakor ne! Ljudje bi si bogve kaj mislili; še za tata bi ga spoznali! Da bi kar zbežal? Pa bi ključ zaškripal in, če bi ga na begu ujeli, bi bila sramota še hujsa. Preudarjal je sem in tja, pa ni našel nobene poti. Nazadnje se je odločil, da bo v svojem skrivališču počakal, dokler ne pojdejo vsi spat, potem jo bo pa prav hitro odkuril.

Rožni venec so odmolili, spat pa se Rutnikovim še ni mudilo. Smejali so se in šalili še dobro uro. Tonču se je zdelo, da ne bo konca. Ko so se ženske spravile v gornje kamre, so tudi moški iztresli svoje pipe in se podali k počitku. Vse je bilo tiho. Zdaj je prišel Tončev čas. Splazil se je k vratom in jel za ključem tipati. Toda — kri mu je obstala v žilah — nikjer ga ni bilo najti.

(Konec prihodnjic)

boj, zopet odpravil po nerodnih, visokih, iz neobdelanega kamna postavljenih stopnicah v spodnji prostor.

„Bo ali ne bo? Bo ali ne bo?“ je vprašal kravo, ki je zadovoljno prežvekovala in ga radovedno pogledovala iz svojega kota.

„Kakor bo božja volja,“ si je odgovarjal sam in določil k dogorevajočemu ognju.

Prišel je duhovnik — mlad in rdečeličen kakor češnje sredi pomladi. Z Bogom je spravil njo, z Bogom je spravil njega. In je molil za dvoje duš in za dvoje dogorevajočih teles.

Najprej je usahnila ona, nekaj dni za njo še on. Mirno in vdano — brez zaskrbljenosti, ne da bi koga vznemirjala.

Prodali so kravo, prodali so bajto z njivico in so plačali pogreb.

Ni bajte več. Tam, kjer je stala, je trgovec pozidal novo gostilnico. Imoviti, surovi ljudje v njej sedé, se opijajo in se o vsem mogočem vreseče prepirajo...

Izšla je

NOVA DRUŽINSKA

PRATIKA

za prestopno leto 1964

z bogato vsebino.

Dobite jo pri poverjenikih in v naši knjigarni. Toplo jo priporočamo!

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

sarju Viljemu, drugi je bil v Parizu doživel resničen požar. O tem niso mogli zvedeti dovolj podrobnosti, zlasti cesar Viljem je bil za francosko domišljijo vedno nova mi-kavnost.

Pri tem se je sprava zmeraj bolj poglobljala. To so občutili kmetje, zakaj „pariški fantalini“, „berlinski mladiči“ in „dunajski štrukeljčki“ so kmalu sestavili tatinsko drhal, ki je huje divjala kakor pa — Atila blaženega spomina.

Blagovolite si le enkrat v duhu predstaviti francoski temperament, združen z nemško temeljitostjo — na roparskih pohodih po sadovnjakih in preko njiv, na katerih je zorel krompir!

Naš župnik je imel z vsemi rokami dosti opraviti.

Prisilil je otroke, da so se poprijeli rednega opravila. Francoski krušni starši so sprva godrnjali, ker so se bali, da bi utegnili njih piščanci zgubiti nekaj gramov maščobe. Potem so se pa vdali. Pariz, Berlin in Dunaj so se učili obdelovati polje, žeti žito, sušiti seno, napregati konje, živino pasti in krmiti; postali so bolj mirni, navadili so se na tiho življenje in čustvovanje ljudi, ki so združeni z naravo, navezani na prirodo, navadili so se na njih prekašajoči mir v besedi in pri delu. Kmalu so posnemali celo kmetiško hojo, kmetiški slovesni način načeti hlebec in rezati kruh, kmečki trdni nastop, navadili so se po načinu kmetov dvigniti kozarec z vinom do oči ter ga počasi približati ustom, celo naglaševanje in višino njih glasov so posnemali.

(Dalje prihodnjic)

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani)

BAJTIŠE
(Poroka)

Pri nas se redkokdaj zgodi kaj posebnega. Pretekli teden pa se je po vasi hitro razširila novica: **Birtova Zofi in Gustl Gärtner** se bosta poročila. Gostilničarka Zofi je po smrti svojih staršev ostala sama in je živo

DIJAŠKI MISIJONSKI KROŽEK

v Celovcu

bo kot vsako leto tudi letos priredil

MISIJONSKO AKADEMIJO

v nedeljo, dne 27. oktobra 1963, ob 2. uri popoldne v Kolpingovi dvorani v Celovcu.

Na sporedu je igra „**Indijski siroti**“, nekaj krajših prizorov in več pevskih točk.

Vabimo vse misijonske prijatelje, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo. Vstopnine ni. Prostovoljne darove bomo poslali slovenskim misijonarjem.

Dijaki

čutila, da človeku ni dobro samemu biti; isto je občutil tudi 62-letni rentnik Gustl Gärtner. Poročila sta se na tihem v četrtek, 10. oktobra, v Beljaku.

Komaj se je razglasilo, da bosta postala zakonski par, so že prihajali voščilci, nekateri gotovo tudi s tem namenom, da bi pijača iz gostilniške kleti namočila njihova žejna grla. A so se varali. Poročenca sta namreč sklenila, namesto pijače ljudem dati bajtiški cerkvi precejšen dar v denarju. S tem dobrim delom si bosta gotovo bolj od Boga izprosila varstvo in pomoč za skupno zakonsko življenje.

DJEKŠE

(Misijonar dr. Mikula pri nas)

Na zahvalno nedeljo ali na nedeljo posvečevanja cerkvá ali, kakor nekateri pravijo: na Cahevzovo nedeljo, nas je obiskal naš koroški rojak preč. g. dr. J. Mikula. Imel je tukaj dve pridigi. Redko poslušajo naši verniki pridige s tako pozornostjo, kakor so poslušali pridigi g. dr. Mikule. Saj tudi ni čuda. Deset let je bil v Avstraliji in potem še eno leto v Ameriki in, če človek obhodi toliko sveta, potem že ve nekaj povedati. Saj nam je posebno Avstralija tako neznan svet. In vendar nudi toliko zanimivosti.

Zeleti bi bilo samo, da bi nam gospod misijonar kaj napisal v naše liste. Gotovo bi vsi radi in z zanimanjem brali. Saj bi nam bilo skoro vse novo, kar bi napisal o Avstraliji. Koliko pa jih je, ki so že bili v Avstraliji, v tej daljni deželi? Prav redki so in Avstralija nam je prava Indija Koro-mandija, dežela, v kateri tako rekoč ni zime; dežela, v kateri tako strogo posvečujejo nedeljo in ki ima po mnenju gosp. misijonarja prav zato poseben božji blagoslov.

Velika je kakor Evropa, a ljudi ima komaj 11 milijonov; torej kakor kaka srednjevelika država. Seveda, Japonci, Kitajci, Indijci bi jo kmalu obljudili, a teh ne puste noter.

Gospodu misijonarju smo za njegov obisk in lepi pridigi jako hvaležni!

ŠKOFIČE

(Sv. misijon in „protimisijon“)

Ze leta smo se pripravljali, da bi vsaj nekoliko prerodili naše duše v sv. misijonu, pa je vedno spodletelo. Preobloženi delavec v vinogradu Gospodovem g. Luskar nam je ob misijonu leta 1956 obljubil svidenje ob misijonski obnovi v treh letih.

Iz 3 let pa je nastalo 7 let. In hvalo Bogu moramo reči, da je mil. g. kanonik Zechner bil takoj pripravljen prevzeti sv. misijon v naši župniji. Naš župnik je takoj po tej privolitvi prepotoval vso župnijo v rekordnem času 6 dni, razdelil dnevni misijonski red, tiskan v obeh deželnih jezikih, in vse povabil k misijonu. Samo tu in tam je slišal pomisleke zaradi jesenskega dela. Toda proti temu je bil: molitveni dan na nedeljo. Duhovniki sosedje bi ne bili mogli priti. In tako je bila najboljša rešitev: sv. misijon od 22. do 29. septembra.

Toda glej zgago! Podgano v grozdju — škorca na hruški — muho v močniku! Imeli smo še drugega „misijonarja“ — kot protimisijonarja. Značilno: bil je tiste dni na vse „Haushalte“ pri nas razposlan letak „Unsere Heimat“. Kam vodi zaletelost, šovinizem, fanatizem! Duhovnika ščuvajo zoper duhovnika. Upamo, če je upanje še opravičeno, da bo g. župnika Mucherja, ki tako poniževalno piše o svetnikih in papežu, to spametovalo, ter bo spoznal, v kakšno druž-

bo je zašel, in zmoto popravil. Kajti, če kaj, potem je bil naš misijon dokaz in odgovor, kje so šovinisti, fanatiki. Vse pridige razen ene (na željo poslušalcev) so bile v obeh deželnih jezikih. Nismo pa videli v cerkvi tistih, ki drugače stojijo kvečjemu zunaj cerkve tudi ob nemški pridigi, oni, ki so verjeli, poslušali „protimisijonarja“.

Iz srca smo hvaležni našemu navdušenemu misijonarju. Njegovi nagovori so prišli iz dna srca in našli pot k vernim, stiskanim srcem. Čeravno ob neugodnem času, udeležba ni veliko zaostala za drugimi misijoni pri nas. Posebno lep obisk je bil v nedeljo, 22. septembra in v soboto, 28. septembra. Nadvse lepo pa je bilo na naš molitveni dan, t. j. dan vednega češčenja, 29. septembra, ki je bil nekak naš farni praznik. Bila je lepa udeležba pri dopoldanskih službah božjih in pri večerni ob zaključku češčenja in sv. misijona. Nismo mogli verjeti, da je že konec teh srce in dušo poživljajočih dni.

Drugi dan, v ponedeljek, ko smo še naše rajne vključili v naš misijon, je bila cerkev spet polna in podeljenih je bilo 57 sv. obhajil.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

SOBOTA, 19. okt.: 9,00—10,00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18,25—18,45 Na dom obujaš mi spomin... — NEDELJA, 20. okt.: 7,30—8,00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 21. okt.: 14,15 do 14,55 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Kar po domače. — 10 minut za športnike. — 18,00—18,15 Za naše male poslušalce. — TOREK, 22. okt.: 14,15 do 14,55 Poročila, objave. — Koroški kulturni pregled. — Slovenske umetne pesmi. — SREDA, 23. okt.: 14,15—14,55 Poročila, objave. — Kar želite, za-

Šport

NOGOMET:

Avstrija — Irska 2 : 3

Pred 40.000 tisoč gledalci je zgubilo avstrijsko državno moštvo v Dublinu nesrečno 3 : 2. Še dve minuti pred koncem je bil rezultat 2 : 2 in šele tik pred koncem je padel odločilni gol za domače. Goia za Avstrijo sta ustrelila Kolečnik in Flögel.

HOKEJ NA LEDU:

KAC — Dynamo Berlin 3 : 4

Zadnjo soboto je v zelo kvalitetni igri zgubilo Celovško hokejsko moštvo pred 4.000 gledalci 4 : 3. Kljub zgubi so bili gledalci zadovoljni; če mislimo, da ima Dynamo Berlin 8 reprezentantnih igralcev v moštvo, je rezultat uspeh. Najboljše mož na ledu je bil zopet Tambellini, ki je ustrelil svoj 13. gol v petih tekmah.

Gole so tokrat ustrelili: Kryza, Tambellini, in Puschnik za KAC; za Berlin: Zische (2) Schnitzler in Klügel.

Tambellini pred golom nasprotnika. Iz igre: KAC—Dynamo Berlin 3 : 4.

STADLER

Möbel

STADLER

Möbel

VOM BILLIGSTEN BIS ZUM LUXUSMÖBEL

EINFACH ALLES FÜHRT IHR

EINRICHTUNGSHAUS STADLER

EIN BESUCH LOHNT SICH UNBEDINGT

KLAGENFURT, THEATERGASSE 4, TEL. 70-4-31

skupine na Vrbskem jezeru. Film z mnogimi pevkami.) — sredo, 23. 10.: Auf Ihr Wohl, Herr Interpol (IV). (Kriminalne pustolovščine.)

Miklavčevo. — Nedelja, 20. 10.: Ein Stern fällt vom Himmel (IIa). (Umetna drsalka na ledu reši neko revijo na ledu s tem, da se zaljubi v mladega sodelavca te revije.)

Plücker. — Sobota, 19. 10.: Frauenarzt Dr. Bertram (IVa). (Vojak, ki se pozno vrne iz vojne domov, hoče pri svoji nezakonski hčerki, ki ga še ni spoznala, napraviti z zdravniško pomočjo nedovoljen poseg, da bi ji odvzel nezačelnega otroka. Za odrasle s premislekom!) — Torek, 22. 10.: Das Freudenhaus von Yokohama (V). (Japonski film, ki hoče pokazati npravo opustošenje, ki ga napravi vojna. Ker film oprošča prostitucijo, ga je treba od klanjati.) — Četrtek, 24. 10.: Scheinheilige Florian (IVa). (Kmečka komedija iz Bavarske o neki zavarovalni goljufiji.)

Sinča ves. — Nedelja, in ponedeljek, 20. in 21. 10.: Heut' spielt der Strauss (IVa). (Film iz življenja v stari Avstriji.) — Sreda in četrtek, 23. in 24. 10.: Der Frauenfresser. — Petek in sobota, 25. in 26. 10.: Das kann jedem passieren (IV) (Zabavni film.)

Št. Jakob v Rožu. — Sobota in nedelja, 19. in 20. 10.: Ein Sommer in Florida (III). (Zabavni film — mnogo pesni.) — Sreda, 23. 10.: Eddie, Tod und Teufel (IVb). (S pomočjo svojih kolegov reši neki londonski taksi-šofer neko Francozinjo iz rok zapeljivcev. Radi brutalnosti z resnim premislekom!)

Mali oglasi

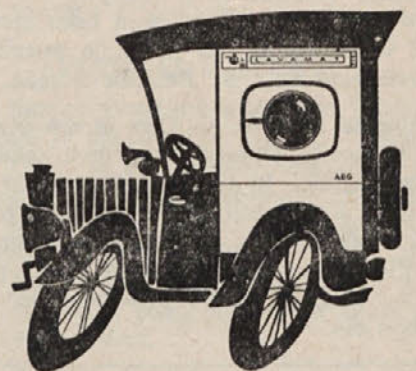
TRGOVSKI POMOČNIK (POMOČNICA)

Službo dobi podjeten trgovski pomočnik (pomočnica), ki je zmožen samostojno voditi podružnico prodaje devocionalij, knjig in papirja. — Pogoji in plača po dogovoru. Ostala pojasnila daje pisarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Volnene pletenine, ne več porabne, zamenjamo za novo volno. Vzorce in doplačilne pogoje vam pošlje TIROLER HAUSWOLLE, Wien V., Ein-siedlergasse 50.

Uršulin letni semenj: Ne pozabite ob tej priliki obiskati tudi trgovino SATTLER, Klagenfurt-Celovec, Heuplatz!

LAVAMAT

Vorführung zu Hause

21. Oktober - 6. November

Wenn Sie sich für den LAVAMAT interessieren, dann verständigen Sie doch bitte Ihren Fachhändler. Pünktlich zum vereinbarten Termin erscheint der AEG-Vorführwagen zu einer Waschvorführung — auf Wunsch auch mit Ihrer Wäsche! Natürlich kostenlos und unverbindlich! Sie können sich dann ganz in Ruhe von den vielen Vorzügen des AEG-Vollautomaten LAVAMAT überzeugen.

Der Waschvollautomat von der

AEG

aus Erfahrung gut